

Forord

Statskonsult har på oppdrag av Kommunal- og regionaldepartementet evaluert Produktregisteret. Det er Produktregisterets rolle som et felles kjemikaliereregister for en rekke myndighetsorganer innenfor helse, miljø og sikkerhet som er evaluert.

Oppdraget er utført i perioden februar – juli 2000.

Kommunal- og regionaldepartementet etablerte en referansegruppe for evalueringen. I referansegruppa har Miljøverndepartementet, Sosial- og helsedepartementet, Direktoratet for arbeidstilsynet, Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern, Folkehelse, Giftinformasjonssentralen, Statens forurensingstilsyn, LO, NHO og Produktregisteret vært representert. Referansegruppa har hatt to møter.

Statskonsult er ansvarlig for innhold, vurderinger og forslag i rapporten

Prosjektgruppa i Statskonsult har bestått av Peter Bøgh (prosjektleder), Sjur Dahl, Hogne Tellnes og Vemund Riiser. Svein Eriksen har vært prosjektansvarlig. Marie Oksnes har bistått ved slutføringen av rapporten.

Oslo, august 2000

Jon Blaalid

Innhold

Sammendrag	
0 Innledning	6
0.1 Bakgrunn	6
0.2 Mandat	6
0.3 Metode	7
1 Generell beskrivelse	8
1.1 Mål for virksomheten	8
1.2 Nærmere om deklareringsen	9
1.3 Kort om PRs register	11
1.4 utfordringer for PR	12
2 Bruken av data fra Produktregisteret	15
2.1 Hvordan brukerinstusjonene henter data fra PR	15
2.2 Rangering av brukerinstusjonene og andre brukergrupper	18
2.3 Data og formål som er viktigst for brukerinstusjonene	18
2.4 Nødvendigheten av å vite nøyaktig sammensetning	20
2.5 Kostnadene ved bruk av PRs data og tjenester	23
2.6 Oppsummering og vurdering	23
3 Deklarantundersøkelse	26
3.1 Generelt om undersøkelsen	26
3.2 Innsending av data ved første gangs deklareringsen	26
3.3 Innsending av data ved årlig oppdatering	29
3.4 Sikkerhet	30
3.5 Innrapportering av data til andre etater	31
3.6 Innrapportering av produkter som ikke er deklarasjonspliktige	32
3.7 Deklarantenes nytte av innrapporteringen	33
3.8 Oppsummering og vurdering	34
4 Datakvaliteten i Produktregisteret	35
4.1 Data som mangler	35
4.2 Feil i data	36
4.3 Oppdatering av data	37
4.4 Oppsummering og vurdering	38
5 Sikkerhet og brukervennlighet	39
5.1 Informasjonsinnlegging	40
5.2 Informasjonsuthenting	40
5.3 Sammenlikning med andre nordiske land	43
5.4 Oppsummering og vurdering	43
6 Organisatoriske forhold	44
6.1 Intern organisering	44
6.2 Styret	45
6.3 Produktregisteret sammenliknet med andre registre	46
6.4 Oppsummering og vurdering	47
7 Samlet vurdering og konklusjoner	49

Vedlegg 1: Brev fra Kommunal- og regionaldepartementet av 31.08.99
Vedlegg 2: Beregning av årsverksforbruk hos deklaratene
Vedlegg 3: Spørreskjema med svarfordeling fra deklaratundersøkelsen

---

Sammendrag

Statskonsult har på oppdrag av Kommunal- og regionaldepartementet evaluert Produktregisteret.

Produktregisteret ble opprettet for å rasjonalisere innsamling av kjemikalieinformasjon for en rekke statlige myndigheter. Hensikten med evalueringen er å se om Produktregisteret er et nyttig verktøy for disse brukerinstusjonene.

Det er innhentet skriftlig informasjon og foretatt intervjuer med brukerinstusjonene. Videre er det foretatt intervjuer med berørte departementer, LO og NHO. Det er gjort en egen telefonundersøkelse blant de bedriftene som gir kjemikalieinformasjon til Produktregisteret (deklarantene).

Alle kjemiske produkter som er merket i henhold til merkeforskriften og som det omsettes mer enn 100 kg per år av, skal deklarerer til Produktregisteret. Deklareringen skjer på et firesiders skjema. Informasjonen registreres i Produktregisterets database. Databasen er underlagt strenge sikkerhetstiltak for å unngå at sensitiv informasjon om sammensetning av produktene kommer ut.

Statens forurensingstilsyn, Direktoratet for arbeidstilsynet og Giftinformasjonssentralen har direkte tilgang til informasjonen gjennom egne terminaler. Disse terminalene benyttes imidlertid i relativt liten grad. For en stor del skyldes dette sikkerhetsforanstaltningene som er bygget opp rundt databasen.

Statens forurensningstilsyn er den største brukeren av Produktregisterets data og tjenester. Foruten pålogging fra terminal skjer dette via oppdrag som Produktregisteret utfører, enkelthenvendelser per brev, telefon og e-post og gjennom bruk av en PC-løsning (CD-ROM). Direktoratet for arbeidstilsynet henter i stor grad informasjon i enkeltsaker via medarbeiderne i Produktregisteret. Giftinformasjonssentralens bruk gjelder nesten utelukkende terminal direkte mot basen i forbindelse med akutte forgiftninger.

Nødvendigheten for brukerinstusjonene av å vite nøyaktig sammensetning av de kjemiske produktene er undersøkt spesielt. Brukerinstusjonene ønsker i mange sammenhenger å vite mest mulig nøyaktig sammensetning av et produkt. Det er viktig at alle stoffene som inngår i et produkt er kjent, men det er vanligvis ikke behov for å vite eksakt prosentsammensetning. Etter Statskonsults mening bør det vurderes om opplysninger om sammensetning i stedet kan gis i prosentintervall.

Tidsbruken til utfylling av deklarasjonsskjema og årlig oppdateringsskjema varierer mye fra bedrift til bedrift. Den gjennomsnittlige tidsbruken synes høy,

---

særlig tatt i betraktning at informasjonen i utgangspunktet skal være tilgjengelig i bedriftene. Deklarantene oppgir at det særlig er vanskelig å finne riktig kode for produkttype og for anvendelsesbransje.

Problemene med å finne riktig kode medfører unøyaktigheter i utfyllingen av deklarasjonsskjemaet og bidrar dermed til dårlig datakvalitet. Det forekommer også dobbelttelling, dvs at samme mengde blir deklarerert to eller flere ganger. For øvrig er det en rekke aktører på markedet som overhodet ikke etterlever deklarasjonsplikten. Statskonsult mener at mer aktiv bruk av organisasjonsnummer i Produktregisterets base er ett aktuelt tiltak.

Pga de detaljerte sammensetningsopplysningene er dataløsningen i Produktregisteret laget i samråd med Forsvarets overkommando/sikkerhetsstaben, og innholdet er gradert strengt fortrolig. Brukere av hovedregisteret må autoriseres, og styret for Produktregisteret bestemmer antall autoriserte ved hver brukerinstusjon. Administrasjonen av dataene i Norge blir mer tungvint enn i de andre nordiske landene. I disse landene kan flere instanser nyttiggjøre seg dataene som er samlet inn enn det som er tilfellet i Norge.

Produktregisteret er en liten organisasjon (19 stillinger) med få oppgaver utover selve registerfunksjonen. Den økningen i oppgavemengde som kan forventes, gjør at Produktregisteret vil være sårbart og lett vil kunne oppleve en bemannings- og restansekrise. Statskonsult mener derfor at det bør ses etter organisatoriske løsninger som kan forhindre dette.

Statskonsult har inntrykk av at Produktregisteret er en serviceinnstilt organisasjon som samtidig ivaretar strenge sikkerhetskrav på en tilfredsstillende måte. Rammebetingelsene har imidlertid hittil vanskeliggjort arbeidet med å tilrettelegge kjemikalieinformasjon for allmennheten.

Statskonsult mener at de berørte departementer bør redefinere Produktregisterets oppgaver og at de bør ta initiativ til å få endret sikkerhetsregimet rundt kjemikaliedataene. Det bør vurderes å legge flere registeroppgaver til Produktregisteret og å legge Produktregisteret under Miljøverndepartementet. For øvrig bør det arbeides med forenklinger i deklarasjonsrutinen og en generell kunnskaps- og bevissthevsheving i kjemikaliebedriftene mht kjemikalieinformasjon.

I kap 7 er det gitt en punktvis presentasjon av hovedutfordringer for Produktregisteret, Statskonsults evaluering av Produktregisteret og av forslag.

---

0 Innledning

0.1 Bakgrunn

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) har bedt Statskonsult om å evaluere Produktregisterets (PRs) virksomhet og organisering i forhold til hensikt og mål med opprettelsen av organet. KRD har utarbeidet en langsiktig strategi, der blant annet evalueringer inngår for å kunne vurdere om virksomhet og organisering under departementets forvaltningsområde fungerer hensiktsmessig og etter sine mål.

PR ble opprettet ved stortingsvedtak i 1981 for å rasjonalisere innsamling av kjemikalieinformasjon til bruk i helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (HMS). PRs hovedoppgave er å samle inn, systematisere og arkivere opplysninger om kjemiske stoffer og produkter som er merket i henhold til forskrift om klassifisering, merking mv av farlige kjemikalier.

PR er i første rekke et serviceorgan for tilsynsmyndighetene Direktoratet for arbeidstilsynet (DAT), Oljedirektoratet (OD), Giftinformasjonsentralen (GI), Statens forurensningstilsyn (SFT), Statens institutt for folkehelse (Folkehelse), Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) og Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (DBE). I tillegg kan PR bidra med informasjon til andre som har oppgaver innen HMS.

0.2 Mandat

Det overordnede målet med evalueringen er å vurdere om PR er det nyttige verktøyet for tilsynsmyndighetene som det er ment å skulle være sett ut fra gjeldende regelverk og de målsettinger som er satt. Evalueringen omfatter følgende punkter:

- Kartlegging av hvilken nytte de opplysningene som finnes i registeret har for brukerne og om PR fungerer hensiktsmessig sett fra brukernes behov.
- Kartlegging av om brukerne har behov utover eksisterende bruk av PR.
- Grenseflateproblematikk og samordning mot andre myndigheter og registre.
- En vurdering av om dagens organisering av PR som et sentralt register underlagt KRD er den mest hensiktsmessige.

I tillegg til disse overordnede målene har KRD stilt 18 konkrete spørsmål som de ønsker besvart i evalueringen (vedlegg 1)¹.

---

¹ Brev fra KRD til Statskonsult datert 31.08.99 med forespørsel om gjennomføring av evalueringen.

0.3 Metode

Evalueringen er gjennomført ut fra følgende metoder:

- Dokumentanalyse
- Brukerundersøkelse

Dokumentanalysen har omfattet gjennomgang av grunnlagsinformasjon for opprettelse av PR, årsmeldinger mv. I tillegg er det hentet inn diverse rapporter med beskrivelse av ulike forhold vedrørende PR.

Brukerundersøkelsen omfattet ulike målgrupper.

- Berørte departementer (Kommunal- og regionaldepartementet og Miljøverndepartementet)
- De autoriserte myndigheter PR er opprettet for å betjene
- Landsorganisasjonen i Norge (LO) og Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
- Næringslivet (deklarantene)

KRD og MD har vært intervjuet. Prosjektgruppen har ikke funnet det nødvendig å intervju Sosial- og helsedepartementet.

Informasjon fra myndighetsorganene er dels innhentet gjennom intervjuer og dels skriftlig. Det har vært gjennomført intervjuer med SFT, DAT og GI. I tillegg har disse tre myndighetene levert skriftlig oversikt over sin bruk av PR. De øvrige myndighetene har levert informasjon skriftlig (basert på intervjuguiden benyttet ved ovennevnte intervjuer). Begrunnelsen for ikke å gjennomføre intervjuer med disse myndighetene er at de i svært begrenset grad benytter PR.

Det har vært gjennomført egne intervjuer med LO og NHO. Det er utarbeidet egne intervjuguider til begge disse intervjuene.

Det har vært gjennomført til sammen 201 telefonintervjuer fordelt på 197 ulike bedrifter. Bedriftene er tilfeldig trukket fra PRs register. Telefonintervjuene ble gjennomført av Gallup med PRs kontaktpersoner i disse bedriftene i PR. I tillegg har Statskonsult hatt telefonisk kontakt med ni av bedriftene etter anmodning i forbindelse med gjennomføringen av det opprinnelige intervjuet.

---

1 Generell beskrivelse

I dette kapitlet gis en almen beskrivelse av Produktregisteret (PR). Dette skal tjene som en bakgrunn for de funn, drøftinger og forslag som presenteres senere.²

1.1 Mål for virksomheten

PR ble opprettet ved stortingsvedtak i 1981 (St prp nr 120 (1980-81)) og er administrativt underlagt Kommunal- og regionaldepartementet (KRD).

PR er bevilgningsfinansiert med et årlig budsjett på 9,9 mill. kr (1999), i tillegg til 0,6 mill. kr på Miljøverndepartementets budsjett (belastningsfullmakt). Data fra PR danner grunnlag for gebyrinnkreving fra Statens forurensningstilsyn (SFT) på ca 8 mill. kr.

Registeret omfatter helse- og miljøfaremerkede kjemiske produkter som omsettes i Norge. PR skal ifølge instruks bidra med informasjon som helse- og miljømyndighetene har bruk for i sitt arbeid, samt bidra med informasjon til andre institusjoner/organisasjoner/personer som har gjøremål i henhold til helse- og miljølovgivning. Analyser av utviklingstrekk, bruksmønstre og mengdeflyt inn og ut av landet er viktig for det forebyggende helse- og miljøarbeidet.

PR utfører større og mindre undersøkelser for brukerinstitutionene. I tillegg besvares en rekke enkelthenvendelser, hovedsakelig fra brukerinstitutionene. Tre av dem har direkte tilgang til PRs hovedregister via egne terminaler, se kap 1.3.

I forkant av opprettelsen var det uenighet om hvilken informasjon PR skulle samle inn. Norsk Arbeidsgiverforening og Industriforbundet hadde sterke motforestillinger til registrering av nøyaktig sammensetning av kjemiske produkter, mens LO og forskningsmiljøene ønsket dette for å ha mest mulig detaljerte opplysninger om arbeidsmiljøet. Løsningen ble i tråd med LOs og forskningsmiljøenes ønske, men industrien krevde da at slik informasjon skulle behandles iht svært strenge sikkerhetsregler.

PR består av et styre og en administrasjon med en leder. Styret er PRs øverste ledelse, mens lederen er ansvarlig for den daglige drift.³

---

² Kildene for dette kapitlet er Instruks for PR, PRs hjemmeside, budsjettproposisjoner, styreprotokoller, intervju i PR og materiale fra prosjektet Effektiv forvaltning på kjemikalieområdet i Norge.

³ Instruks for PR av 28. mars 1996, § 1

Administrasjonen er organisert i tre seksjoner (Kjemi, IT og Administrasjon) og har 18 stillinger (+ 1 stilling som deles med SFT).

Styret er utpekt av Kommunal- og regionaldepartementet i samråd med Miljøverndepartementet og Sosial- og helsedepartementet. I styret er følgende institusjoner representert:

- Miljøverndepartementet (MD)
- Sosial- og helsedepartementet (SHD)
- Direktoratet for arbeidstilsynet (DAT)
- Landsorganisasjonen i Norge (LO)
- Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
- De tilsatte i PR

I tillegg oppnevnes en leder for styret. Administrasjonen er sekretariat for styret. Lederen for administrasjonen (direktøren i PR) deltar i styrets møter uten stemmerett. Styret har møte 5 - 7 ganger per år.

Styret skal ”..... holde seg orientert om utviklingen på området kjemiske stoffer og produkter og arbeide for å sette Produktregisteret i stand til å løse sine oppgaver til enhver tid”⁴. I praksis brukes mye tid på diskusjon av budsjett, dispensasjonssaker og sikkerhets- og konsesjonsspørsmål.

Styret for PR har vedtatt en strategisk plan for 2000-2004. Her er det ført opp tre hovedmål:

1. Produktregisteret skal samle inn, systematisere og arkivere opplysninger om kjemikalier
2. Produktregisteret skal tilrettelegge opplysninger ut fra registrerte data, slik at definerte brukere får tilgang til riktig informasjon
3. Produktregisteret skal bearbeide graderte data til ugradert informasjon for å gjøre opplysningene mer allment tilgjengelige

1.2 Nærmere om deklareringsen

Alle produkter som er merket i henhold til forskrift om klassifisering, merking mv av farlige kjemikalier (merkeforskriften av 21.8.97 gitt av MD og KRD), og som det omsettes 100 kg eller mer av per år, skal *deklarerer*⁵. Når deklareringsen er funnet tilfredsstillende, sender PR ut et deklarasjonsnummer, som kan oppgis på merkeetikett på produktet og som skal oppgis på HMS-datablad. Det er et mål at responstiden i PR i gjennomsnitt ikke skal overstige fire uker (tildelingsbrevet for 1999). Tidligere har målet vært mer ambisiøst (maksimum tre uker ifølge tildelingsbrevet for 1995).

---

⁴ § 5 i Instruks for Produktregisteret

⁵ Regelverk og hjemler er nøye beskrevet i prosjektet Effektiv forvaltning på kjemikalieområdet i Norge. Beskrivelsene er foreløpige (primo juni 2000 ikke offentliggjort). PriceWaterhouseCoopers har laget en tabellarisk oversikt over informasjonsplikt og informasjonsrett til kjemikalier etter norsk rett (29.11.99, vedlegg 5 til rapport av 31.1.00)

Et deklarasjonsnummer innebærer ikke en godkjenning av produktet eller dets merking, men viser at myndighetene kjenner den kjemiske sammensetningen av produktet. De deklarererte opplysningene behandles strengt fortrolig.

Deklareringen skjer ved hjelp av et fire-siders skjema. Deklarasjonsskjemaet er også tilgjengelig på Microsoft Word 95 format. Deklarasjonene skal sendes PR på papir med underskrift.

Skjemaet inneholder 15 punkter, de fleste med underpunkter. I skjemaet henvises det til aktuelt avsnitt i en *veiledning* (86 sider, hvorav halvparten er kodelister og stikkordslister). Punktene i skjemaet er:

1. Deklarasjonsansvarlig firma
2. Kundeliste/norske omsettere
3. Produsent
4. Etikettansvarlig
5. Produktets handelsnavn
6. Faremerking
7. Transportklassifisering (frivillig, skal utgå)
8. Spesialavfallskategori (frivillig, skal utgå)
9. Mengdeoppgave
10. Anvendelsesbransjer
11. Type produkt
12. Komponenter i sammensetningen
13. Fysikalske data (bare få produkter)
14. Annen relevant informasjon (frivillig)
15. Underskrift

Alle punktene bortsett fra 12 og 13 blir i veiledningen beskrevet som *administrative data*.

Tilnærmet like produkter kan etter nærmere retningslinjer undergis *forenklet deklarerering*. Dette gjelder fortrinnsvis malinger og lakker.

Utfylt skjema sendes til PR som vanlig postsending, som rekommandert sending, med bud eller på telefaks, avhengig av deklarantens vurdering av behovet for konfidensialitet. Når utfylt skjema ankommer PR, blir det stemplet *strengt fortrolig* og behandles deretter.

Når særlige hensyn tilsier at nøyaktig produktsammensetning ikke kan legges i det databaserte hovedregisteret, kan informasjonen i skjemaet legges i et *spesialregister*. Spesialregisteret inneholder et fåtall deklarasjoner og er i praksis uten betydning.

Nøkkelopplysninger fra registeret sendes årlig til deklaratene for gjennomgang og eventuell oppdatering og retur til PR, med en frist på én måned. Manglende oppdatering medfører at PR oversender saken til SFT eller DAT for eventuell videre reaksjon. Denne årlige oppdateringsrutinen ble gjennomført fordi plikten - som fortsatt gjelder - til løpende å melde inn alle vesentlige endringer, ofte ikke ble etterlevd. Et viktig motiv for årsoppdatering er mengdeopplysninger for siste år.

Deklarasjonsgruppa skal være et bindeledd mellom PR, de myndighetsorganene som administrerer merkeforskriften og øvrige terminalbrukere. Det holdes 3 - 6 møter årlig. Saker som behandles kan være brudd på deklarasjonsplikten, dispensasjonssaker, innholdet i registeret, brukerorienterte dataprogrammer og kopling mot andre registre.

I et prosjekt om felles produktinformasjonsbank (omtales nærmere under kap 1.4) arbeides det bl a med *elektronisk innmelding* av deklarasjoner. Dette antas å medføre både enklere deklarerer for næringslivet og raskere saksbehandling i PR.

1.3 Kort om PRs register

Det er registrert ca 7000 *stoffer* i ca 25 000 kjemiske *produkter*. Hvert år kommer det ca 3 000 nye produkter, samtidig som et betydelig antall tas ut av markedet (høy "turn-over"). Antall *aktive deklarasjoner* er ca 14 700⁶ (etter årsoppdateringen for 1999). Deklarasjonene knytter seg til ca 843 *firmaer*.

Ser man på innholdet i hovedregisteret, synes det som om lim (klister), maling (lakk), maling- og lakkfjernere, løsemidler og rengjøringsmidler (avrensing, avvasking, rensmidler) er de hyppigst forekommende produkttypekodene.

SFT, Giftinformasjonssentralen (GI) og DAT har direkte tilgang til hovedregisteret *ASPIK* (Arkiv for Stoffer og Produkter i Industri og Konsum) fra hver sin terminal. Alle slags opplysninger kan søkes, og det er laget rapportprogrammer for de fleste behov.

Det er vedtatt en rekke sikkerhetstiltak for å sikre de fortrolige informasjonene som næringslivet har avgitt⁷. Et eget *sikkerhetsutvalg* er nedsatt for å påse at sikkerhetsreglene for registeret⁸ blir fulgt, og for å gi råd til PR i sikkerhetsspørsmål.

---

⁶ I tillegg kommer frivillige deklarasjoner med ca 3400.

⁷ Dette er beskrevet i Sikkerhetsinstruks for Produktregisteret, fastsatt 21.12.1999 (datert 5. januar 2000).

⁸ Sikkerhetsbestemmelser ved bruk og behandling av produktopplysninger fra Produktregisteret, fastsatt av KRD 11. november 1999

I henhold til sikkerhetsbestemmelsene er det ikke tillatt å gi strengt fortrolige opplysninger på telefon og telefaks. Det er unntak for akutt medisinsk behov. Ved spørring på eksakt sammensetning av et produkt der inngående komponenter summeres til 100 vektprosent (heretter benevnt som *100 pst sammensetning*), skal det føres manuell protokoll, og ved brukerinstusjonene skal dette i hvert enkelt tilfelle være godkjent av faglig leder.

I tillegg til hovedregisteret ASPIK fins det et register med uttrekk fra hovedregisteret, nemlig *PCBAS* (går på PC, distribueres på CD-ROM). Data blir oppdatert et par ganger årlig. Tilgangen til dette registeret omfatter noen flere instanser enn tilgangen til hovedregisteret, men er unntatt offentlighet. *PCBAS* er todelt: En firma-produkt database og en stoffdatabase. Stoffdatabasen inneholder oversikt over alle stoffene som er registrert i sammensetninger i ASPIK, og gir bl a mengdeopplysninger om det enkelte stoff (antall tonn stoffet er representert med via produktene). Det kan ikke knyttes forbindelse mellom stoff og firma, produkt og produkttype. Utviklingen av *PCBAS* ble avsluttet for ca 5 år siden med *FICS* som databaseverktøy. Bare mindre forandringer er gjort siden da. *PR* planlegger ny utgave i løpet av sommeren 2000 basert på *MS-ACCESS*.

1.4 utfordringer for PR

Ut fra gjennomgåtte dokumenter mener Statskonsult at *PR* står overfor følgende utfordringer:

Totalt regner SFT med at det i Norge finnes 8 – 10 000 kjemiske stoffer i 50 – 70 000 kjemiske produkter⁹. Når de kjemiske produktene inngår i faste, bearbejdede produkter som plastartikler, tekstiler og klær, er de *unntatt fra deklarasjonsplikten*¹⁰. Husholdningskjemikalier og rengjøringsmidler faller

---

⁹ Bortimot 90 pst av produktene brukes industrielt, men mye av bruken i industrien går til faste bearbejdede produkter på forbrukermarkedet.

¹⁰ Forskriften gjelder ikke følgende kjemikalier i bruksklar stand, bestemt for sluttbruker:

- a) Medisinske produkter til humanmedisinsk eller veterinærmedisinsk bruk, definert i lov 4. desember 1992 nr 132 om legemidler mv.
- b) Matvarer og kosmetikk, i medhold av lov 19. mai 1933 nr 3 om tilsyn med næringsmidler mv.
- c) Alkoholholdig drikk, definert i lov 2. juni 1989 nr 27 om alkoholholdig drikk.
- d) Radioaktive stoffer, definert i lov 18. juni 1938 nr 1 om bruk av røntgenstråler og radium mv.
- e) Atomenergivirksomhet, definert i lov 12. mai 1972 nr 28 om atomenergivirksomhet.
- f) Plantevernmidler, definert i lov 5. april 1963 nr 9 om plantevernmidler mv.
- g) Tobakksvarer, i henhold til lov 9. mars 1973 nr 14 om vern mot tobakkskader.
- h) Fôrvarer, i henhold til lov 23. mars 1973 nr 18 om tilsyn med fôrvarer.
- i) Militære og sivile eksplosiver som markedsføres med henblikk på å oppnå en virkning ved eksplosjon eller ved pyroteknisk effekt.
- j) Avfall, definert i lov 13. mars 1981 nr 6 om forurensninger og om avfall.

---

utenfor dersom de ikke er merkepliktige, og laboratoriekjemikalier faller utenfor dersom de ikke utgjør 100 kg eller mer. Tilsetningsstoffer til næringsmidler, kosmetikk, legemidler og landbrukskjemikalier er registrert i *databaser utenfor PR* (de kan også være registrert hos PR på frivillig basis eller dersom de er merkepliktige og inngår i andre typer produkter enn de som her er nevnt). Det er mao begrensninger mht hvilke kjemiske stoffer som PRs register gir oversikt over. PRs opplysninger må ofte suppleres med data fra andre kilder, samtidig som PRs visjon (i Strategisk plan og i virksomhetsplan for 1999) er å være det nasjonale kjemikaliereregister for helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid.

PR regner med at 20 - 40 pst av de deklareringspliktige firmaene *unndrar seg deklarerer* (når det gjelder andel av produktene og andel av totalvolumet som blir unndratt deklarerer, er situasjonen sannsynligvis langt bedre). PR har ikke noen sanksjonsmulighet, men SFT og Arbeidstilsynet kan gi pålegg/tvangsmulker dersom det oppdages uregelmessigheter.

Det er de siste årene skjedd en *utviding av deklarasjonsplikten* (flere produkter, flere felt å besvare), mens antall stillinger har vært stabilt. Deklarasjonsbehandlingen ble dessuten mer kompleks ved siste forskriftsrevisjon (i kraft fra 1.1.1998). Mens saksbehandlingstiden gikk ned i 1997 i forhold til tidligere år, har den nå økt. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid lå i 1999 på 8 uker (jf målet om gjennomsnittlig 4 ukers responstid), og med store variasjoner gjennom året¹¹. I forbindelse med biocidforskriften skjer det en ytterligere utviding av registreringsplikten. PR regner med at antall deklarerer vil øke med ca en tredel i forbindelse med merkeplikt og eventuelt deklareringsplikt for miljøfarlige kjemikalier fom 2001.

Departementet sluttet seg allerede i 1990 til en plan for mer fleksibel bruk av PRs ugraderte data og har senere uttrykt at ikke-gradert materiale og annen relevant informasjon burde gjøres tilgjengelig for alle deler av offentligheten (tildelingsbrevet 1992). Det har vært et mål at *PRs register skal benyttes mer og av flere brukere* (tildelingsbrevet 1995). PR har imidlertid fortsatt svært liten informasjonsproduksjon overfor allmennheten. Informasjon fra PR er tilgjengelig via andre institusjoner enn PR.

I virksomhetsplanen for 1999 er det planlagt med en reduksjon fra 2,0 til 1,1 årsverk av innsatsen på tilrettelegging ("ut-data"), mens det er planlagt med en tilsvarende økning på innsamling/arkivering ("inn-data"). Her har man sannsynligvis et *prioriteringsmessig dilemma*: Å få riktige og fullstendige data raskt inn i registeret er den aller viktigste oppgaven, samtidig som det er ønskelig å gjøre mer mht å tilrettelegge disse dataene for omverdenen. PR har foreslått mer ressurser til informasjonsproduksjon gjennom flere år.

---

¹¹ Saksbehandlingstiden er betydelig lengre tidlig på året pga arbeidet med årsoppdateringen. Våren 1999 lå den på 14 uker, mens den i desember 1999 lå på 4,6.

Det er visse problemer knyttet til rekruttering til IT-stillinger i virksomheten. PR er mht ASPIK avhengig av et utviklingsverktøy som kun et fåtall behersker, jf omtalen over av planlagt utskifting av databaseverktøy.

Lovutvalget for miljøinformasjon (oppnevnt i oktober 1998) skal undersøke hvordan en kan styrke lovverket slik at folk flest, kommuner og virksomheter får større og lettere tilgang til miljøinformasjon både fra det offentlige og fra private. Utvalget skal levere sin innstilling innen utgangen av år 2000.

Rapporten *Kjemikalieinformasjon – hva er behovet, og hvordan kan informasjonen bedres?* (Stalheimutvalget, rapport april 1999) presiserer behovet for at data fra PR sammenstilles og formidles på en pedagogisk måte, men slik at konfidensialiteten respekteres. Rapporten peker på at sammenstilt informasjon i dag i første rekke fås fra de etatene som har tilgang på opplysningene i PR.

Det er mao et ønske om at PR ivaretar brukernes/forbrukernes informasjonsbehov på en bedre måte, men uten at dette skal rokke ved den fortrolige behandlingen av opplysninger i registeret. Strategisk plan 2000-2004 angir ikke hvilke hovedgrep som skal tas for å virkeliggjøre visjonen om *Det nasjonale kjemikalierregister for helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid*.

Stalheimutvalgets rapport følges imidlertid opp av MD, som har planlagt en utredning som gjennomføres i tre faser. I fase 1 har en ekstern konsulent (PriceWaterhouseCoopers) utredet helhetlige løsninger. Etter gjennomføring av en høringsrunde, har MD nå gitt konsulenten i oppdrag å videreføre arbeidet. Den videre utredning skal konsentrere seg om en *Internett-basert tjeneste som blir administrert av GRIP Senter* i samarbeid med PR og Giftinformasjonssentralen. Kostnadene skal i hovedsak bæres av næringslivet ved at de frivillig legger ut kjemikalieinformasjon på sine hjemmesider. Utredningen skal ta hensyn til at informasjonssystemet skal kunne tilpasses *Produktinformasjonsbanken (PIB)* som de tre etatene allerede har påbegynt en planlegging av.

---

2 Bruken av data fra Produktregisteret

I dette kapitlet presenteres og kommenteres opplysninger om brukerinstitusjonenes bruk av de dataene som er tilgjengelige i PR. Opplysningene er innhentet både fra brukerinstitusjonene selv (skjema, telefonintervju og møter) og fra PR.

Vi vil understreke at det er brukerinstitusjonenes behov gitt nåværende prioriteringer som blir undersøkt. Bruken av data fra PR kunne vært mer omfattende dersom brukerinstitusjonene hadde hatt en større innsats på sine respektive ansvarsområder innenfor kjemikalieforvaltningen.

2.1 Hvordan brukerinstitusjonene henter data fra PR

2.1.1 Oppdrag utført av PR

Med oppdrag forstås større og mindre oppdrag som PR utfører på anmodning fra brukerinstitusjonene. I 1998 utførte PR 21 slike oppdrag, i 1999 ble 28 oppdrag utført. Dette kan være alt fra oppdrag som gjelder mengde og forekomst av ett bestemt stoff til henvendelser om en lang rekke stoff. Oppdragene fordelte seg som følger på brukerinstitusjonene:

Tabell 2.1 Antall utredninger fordelt på brukerinstitusjon – 1998 og 1999

Brukerinstitusjon	1998	1999
Statens forurensningstilsyn	10	18
Direktoratet for arbeidstilsynet	9	3
Statens arbeidsmiljøinstitutt	0	6
Andre	2	1
SUM	21	28

Kilde: PRs årsrapporter

Statens forurensningstilsyn (SFT) og Direktoratet for arbeidstilsynet (DAT) er som man ser de mest aktive mht å etterspørre utredninger som utføres av PR.

2.1.2 Brev

Brukerinstitusjonene og andre instanser skriver brev til PR der det bes om registeropplysninger. Hvert brev kan dreie seg om noen få til mange hundre stoffer eller produkter. Svarbrev fra PR fordelte seg som vist nedenfor på ulike brukere:

Tabell 2.2 Antall svarbrev om registeropplysninger fordelt på brukere – 1999

Brukerinstitusjon	Antall brev
SFT	42
DAT	11
Statens arbeidsmiljøinstitutt	7
Andre brukerinstitusjoner (Folkehelse, Giftinformasjonssentralen (GI), Oljedirektoratet)	6
Miljø-/interesseorganisasjoner	6
Norske departementer, SSB mv.	18
Utenlandske myndigh. og forskningsinst.	3
SUM	93

Kilde: PR

SFT er den største brukeren når man forutsetter samme gjennomsnittlige omfang i brevene til de forskjellige institusjonene. Årsaken til det lave antallet brev til miljø-/interesseorganisasjoner kan skyldes at disse ofte ønsker detaljerte opplysninger som de vet PR ikke kan gi. Hvis man sier at allmennheten primært er representert gjennom organisasjonene, gjør allmennheten seg i liten grad nytte av opplysningene i PR gjennom direkte kontakt. De norske departementene, Statistisk sentralbyrå (SSB) mv har samlet sett en større mengde henvendelser per brev enn de minste brukerinstitusjonene

2.1.3 Pålogging i ASPIK

Det er tre brukerinstitusjoner som har tilgang direkte til registeret gjennom egne pålogginger (de brukerinstitusjonene som ikke har direkte tilgang, er henvist til brev eller – hvis opplysningene ikke er strengt fortrolige – til telefon/telefaks). Hver søkesesjon kan variere svært i tidslengde. Nedenfor er antall brukere og antall pålogginger per år vist:

Tabell 2.3 Bruken av ASPIK - antall brukere og antall pålogginger totalt per år (beregnet ut fra perioden 01.09.99 –07.04.00)

Brukerinst.	Brukere	Pålogginger totalt
SFT	11	311
DAT	9	27
GI	13	510
SUM	33	848

Kilde: PRs loggfiler, samt opplysninger gitt av PR og brukerinstitusjonene

Antall pålogginger per dag fra brukerinstitusjonene er: $848/365 = 2,3$.

2.1.4 Bruken av PCBAS

PCBAS er tilgjengelig for alle brukerinstusjonene på CD-ROM. Antall oppslag kan ikke logges. Antall autoriserte brukere i hver brukerinstusjonene fremgår nedenfor:

Tabell 2.4 Antall brukere av PCBAS per brukerinstusjon – mars 2000

Brukerinstusjon	Brukere
SFT	58
Arbeidstilsynets distriktskontorer	11
Folkehelsa	2
DBE	2
SUM	73

Kilde: Brukerinstusjonene

DBE = Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern

De andre brukerinstusjoner opplyser at de *ikke* bruker PCBAS:

- DAT
- GI (er ikke i målgruppen for PCBAS, iflg GI)
- STAMI
- OD

2.1.5 Telefon/telefaks/e-post

Det foretas oftest ingen registrering av forespørsler og svar på telefon, telefaks og e-post når innholdet i kommunikasjonen ikke er gradert. Det antas at disse kontaktformene er betydelig hyppigere enn de formelle kanalene når svaret haster, når spørsmålet kan besvares enkelt eller det dreier seg om grunnlagsdata eller avklaringer i direkte kommunikasjon med saksbehandlere hos brukere. PR er også behjelpelige med å utføre søk som kan utføres fra brukers terminal, men som PR kan utføre raskere.

Eksempler på informasjon som gis via disse kanaler:

- Opplysning om et firma/produkt er registrert tilfredsstillende i forbindelse med planlegging/gjennomføring av myndighetenes kontroller av merking, HMS-datablad og deklarasjonsplikt. Lister over produkter med registrerte fareklasser for produkter kan være svaret som gis.
- Aggregerte data eller fordelinger av stoffer på bransjer, produkttyper i forbindelse med planleggingsarbeid og rapporter hos brukerne
- Vurderinger for brukere av nødvendigheten av å unnta opplysninger om enkeltprodukter eller stoff fra offentlighet ut fra om opplysningene er offentliggjort eller kjent på annen måte enn via PR.

2.2 Rangering av brukerinstusjonene og andre brukergrupper

På bakgrunn av det som er beskrevet under 2.1.1 – 2.1.4 kan følgende rangering av brukerinstusjonene og andre brukere foretas (rangeringen inkluderer ikke 2.1.5 telefon/telefaks/e-post):

Tabell 2.5 Rangering av brukere
1 = viktigste/hyppigste bruker

Institusjon(er)	Utredninger - rang	Brev - rang	ASPIK - rang	PCBAS - rang	SAMLET RANG
SFT	1	1	2	1	1
DAT + distriktskontor	2	3	3	2	2
GI	-	7	1	-	3
STAMI	3	4	-	-	4
Folkehelsa	4	6	-	3	5
Norske dept, SSB mv	-	2	-	-	6
DBE	5	-	-	3	7
Miljø-/interesseorg	-	5	-	-	8
Utenl mynd/forskere	-	8	-	-	9
Oljedirektoratet (OD)	-	9	-	-	10

2.3 Data og formål som er viktigst for brukerinstusjonene

Tabell 2. 6 Oversikt over de viktigste data i PR og de viktigste formålene for brukerinstusjonene – mars 2000

Institusjon (rang)	Viktigste data	Viktigste formål
SFT (1)	Sammensetning Mengde/anvendelse	Regelverk Enkeltsaker Kontroll/revisjon Statistikk Risikovurdering
DAT (2)	Mengde/anvendelse	Enkeltsaker (kontroll av merking/ datablader/deklarasjoner) Regelverksarbeid Administrative normer Risikovurdering Kampanjearbeid Statistikk
GI (3)	Sammensetning	Enkeltsaker (akutte

		forgiftninger)
STAMI (4)	Mengde/anvendelse	Enkeltsaker Statistikk
Folkehelsa (5)	Sammensetning Mengde/anvendelse	Regelverk Enkeltsaker Statistikk Risikovurdering
DBE (7)	Firmaopplysninger Fysikalske data	Enkeltsaker Kontroll/revisjon
OD (10)	Sammensetning	Enkeltsaker

Kilde: Intervju med og utfylt skjema fra brukerinstitusjonene

Vi ser her at SFT og DAT bruker data fra PR til flest ulike formål, mens de mindre viktige brukerinstitusjonene (jf rangeringen) har større konsentrasjon om færre formål. Enkeltsaker oppgis av alle brukerinstitusjonene som et viktig formål.

De viktigste dataene hos PR synes å være *sammensetning* og *mengde/anvendelse*. Det er bare DBE som har betydelig interesse av fysikalske data.

PR benyttes av forskningsmiljøer for å få informasjon om i hvilken grad og i hvilke typer produkter ett eller flere kjemiske stoffer benyttes. Denne informasjonen er viktig når det gjelder å vurdere "relevansen" av et forskningsprosjekt (for eksempel for norske forhold), men også når det gjelder å identifisere kjemikalier hvor det er behov for ytterligere toksikologisk informasjon.

De tre viktigste brukerinstitusjonene har som tidligere nevnt adgang til å foreta direkte oppslag i ASPIK. Det skjer en automatisk logging av type data det gjøres oppslag på:

Tabell 2.7 Oppslag i ASPIK i 1997 og 1999 – fordeling på eksterne brukere/PR og type data

	Fortrolige oppslag på stoff *):			Strengt fortrolige oppslag på sammensetninger**):		
	1997	1998	1999	1997	1998	1999
SFT	30	62	145	359	100	113
DAT	58	21	9	20	27	20
PR	1480	879	1174			
GI				119	299	249
SUM	1568	962	1328	498	426	382

Kilde: PRs logging av menyoppslag.

Tallene i denne tabellen samsvarer ikke helt med tallene i tabell 2.3 Det skyldes at det ikke er et én til én-forhold mellom antall pålogginger (tabell 2.3) og antall oppslag i menyene (tabell 2.7).
 *) GI gjør ikke fortrolige oppslag, kun strengt fortrolige
 **) PR gjør også strengt fortrolige oppslag, men disse er ikke mulig å skille fra saksbehandling ("inn-data").

Det fremgår av tabellen at det i tillegg til PR gjøres en del oppslag på fortrolige opplysninger om stoff fra SFT og DAT. Når det gjelder strengt fortrolige oppslag på sammensetninger, er det SFT og GI som er de store aktørene. Generelt varierer antall oppslag fra den enkelte brukerinstusjon (og summen av oppslag) mye fra år til år. Grunnlagsmaterialet viser at det også er store endringer fra måned til måned innenfor det enkelte år for den enkelte brukerinstusjon. Tidsserien er for kort til å trekke bastante konklusjoner om tendens, men over perioden viser tallene for SFT en økning i antall fortrolige oppslag på stoff og en nedgang av strengt fortrolige oppslag på sammensetninger. For DAT er det et redusert antall fortrolige oppslag. GI ligger i 1998 og 1999 på et langt høyere nivå enn i 1997, da det enkelte måneder ikke var noen oppslag.

2.4 Nødvendigheten av å vite nøyaktig sammensetning

Statskonsult har spurt de seks brukerinstusjonene som har adgang til gradert datainformasjon om hvor ofte de har behov for å vite nøyaktig sammensetning av et produkt.

Tabell 2.8 Anslått antall ganger per år der det er nødvendig å vite nøyaktig sammensetning (100 % sammensetning)

Institusjon	Antall ganger behov for 100%	Formål
SFT	"Svært ofte" i Kontrollavd, men kan erstattes av intervall. "Meget sjelden" i Næringslivsavd	Enkeltsaker. Kontroll/revisjon
DAT	4	Enkeltsaker. Kontroll/revisjon
GI	"Alltid"	Enkeltsaker
STAMI *)	0 - 5	Enkeltsaker
Folkehelsa *)	3	Enkeltsaker. Vurdering av produkter/materialer i kontakt med næringsmidler
OD *)	0-2	Enkeltsaker

Kilde: Intervju med og utfylt skjema fra brukerinstusjonene

*) STAMI har 2 personer som er autorisert for ASPIK-data, Folkehelsa har 4 og OD 1 person. Disse har ikke direkte tilgang til ASPIK.

Nedenfor er SFTs, DATs, GIs og Folkehelsas nærmere beskrivelse av behovet for nøyaktig sammensetning gjengitt.

Internt i SFT er det forskjeller mht hvor sterkt behovet for fullstendig sammensetning er:

Næringslivsavdelingen i SFT bruker meget sjelden *direkte* opplysninger om 100 pst sammensetning. Det gjelder kun i svært spesielle tilfeller hvor det er behov for å vurdere enkeltprodukter. Behovet for data fra registeret gjelder i hovedsak opplysninger om hvilke kjemiske stoffer som er på markedet, i hvilke mengder, til hvilke bruksområder (bransjer, produkttyper) og hvordan bruken endres over tid. Opplysningene om stoffer hentes fra produktsammensetningene i registeret, slik at SFT har en *indirekte* bruk av sammensetningsopplysninger. Det er viktig å vite om alle stoffer, men innholdsprosenten behøver i følge SFT ikke å være eksakt. I slike markedsanalyser er det uansett usikkerheter, bl a i produksjons- og importvolum, som tilsier at en kan slippe opp på nøyaktigheten i produktsammensetningene bare ikke nettet gjøres for grovmasket.

Kontrollavdelingen i SFT bruker svært ofte opplysninger om 100 pst sammensetning. Opplysningene benyttes ved kontroll av regelverket for klassifisering og merking av kjemikalier, og for å kontrollere at kjemiske stoffer som er regulert (forbudte eller kun tillatt innenfor visse bruksområder) ikke brukes/omsettes i strid med regelverket. For å drive denne kontrollen er det viktig å vite om alle stoffene som inngår i et produkt, men heller ikke her er det i følge SFT absolutt nødvendig med et krav om eksakt prosentinnhold. Stoffene kan være angitt i intervaller, men en forutsetning for dette er at intervallene er i tråd med hvordan kjemikalierereguleringen er utformet, bl a i forskriftene for klassifisering og merking av farlige kjemikalier.

Produktsammensetninger utgjør det grunnleggende datamaterialet i PR. Som nevnt ovenfor er det i noen sammenhenger viktig å kjenne sammensetningen av et produkt mest mulig nøyaktig. For de fleste problemområder er det imidlertid etter SFTs oppfatning det viktigste at PR dekker mest mulig av markedet (omfatter flest mulig stoffer og produkter).

DAT og Kontrollavdelingen i SFT forvalter forskriftene om klassifisering og merking av farlige kjemikalier i fellesskap, og har i utgangspunktet de samme behovene for sammensetningsopplysninger. DAT påpeker bl a at kjemikalier kontinuerlig blir reklassifisert, og at man for å se endringer må opprettholde detaljnivå. DAT har således behov for å kjenne sammensetningen minst innenfor de intervallene som kreves for å kontrollere merking og datablad. For enkelte stoffer som f eks allergi- og kreftfremkallende stoffer vil man være nede på intervaller som 0,01 – 0,1 pst. Hvis prosentintervallene blir for vide, kan opplysninger om total bruksmengde bli for unøyaktig. I likhet med SFT presiserer DAT at en eventuell overgang til deklarerer i intervaller må ha som

---

forutsetning at alle stoffene som inngår i et produkt blir oppgitt. For å summere disse intervallene må programmet som skal brukes gi meningsfylt tonnasje for enkeltstoffene.

GI bør ideelt sett ha fullstendige sammensetningsopplysninger for alle produkter, merkepliktige såvel som ikke merkepliktige og bearbeidet og toksikologisk vurdert dem før henvendelsen angående produktet kommer. GI ønsker å søke mer metodisk i ASPIK og utarbeide "førstehjelpsoppslag" for alle produkter som ligger i ASPIK og som GI ikke har opplysninger om.

GI trenger ikke alltid 100 pst sammensetning for å gjøre en vurdering av et produkt, men må ha muligheten til å finne det ut i de sakene der det er nødvendig. Eksempler kan være spesielle typer forgiftninger, ekstremt store mengder inntatt, forgiftninger hos barn og spedbarn (med lav kroppsvekt). I slike tilfeller kan det være viktig å regne ut så nøyaktig som mulig hvor mye av et spesifikt stoff i produktet som er inntatt. Siden man ikke kan forutsi når disse forgiftningene skjer, heller ikke med hvilke produkter, opplyser GI at de til enhver tid må ha mulighet til å finne 100 pst sammensetning for alle produkter. En viktig oppgave for GI er å skille ut de forgiftningstilfellene som trenger lege- eller sykehusbehandling, og like viktig å hindre unødvendig behandling.

GI gir følgende *eksempel*:

En frostvæske kan være angitt i nivå 2 i ASPIK (dvs intervall) til å inneholde 60–100 pst etylenglykol (i tillegg til andre stoffer). Hvis et barn får i seg noen slurker av dette, for eksempel 20 ml, vil barnet ha fått i seg alt fra 12–20 ml ren etylenglykol i følge angivelsen. Om et barn har fått i seg 12 eller 20 ml ren etylenglykol, vil kunne ha betydning for råd for videre behandling på sykehus. Ved store inntak hos voksne, for eksempel 300 ml, vil inntatt mengde ren etylenglykol kunne være fra 180–300 ml i følge angivelsen.

Folkehelsa anfører at det i forbindelse med helserisikovurdering er behov for nøyaktig sammensetning. Videre er det behov i klassifiseringssammenheng når det er skal settes spesifikke konsentrasjonsgrenser (for eksempel for kreftfremkallende stoffer, potente allergener, reproduksjonsskadelige stoffer) for stoffer i produkter. Nøyaktig sammensetning gir verdifull informasjon om hvilke typer som vil bli omfattet av slike konsentrasjonsgrenser.

2.5 Kostnadene ved bruk av PRs data og tjenester

Statens kostnader med PR er ca 9,9 mill kr årlig. For dette beløpet får staten, primært gjennom SFTs og DATs arbeid med enkeltsaker og kontroll/revisjon, informasjon om sammensetning av kjemiske produkter og om mengde og anvendelse av produktene.

Hvis vi tar kostnadene og deler på beregnet samlet antall oppslag, får vi kostnaden ved hvert oppslag i PRs registre. Antall oppslag i ASPIK fra brukerinstitutionene er 848 på årsbasis. Det må legges til noe for PCBAS, slik at man kan anslå samlet antall søk i PRs registre fra eksterne brukere til 1000 på årsbasis. PR foretar selv ca 1900 oppslag på graderte opplysninger per år. Hvis vi anslår antall oppslag fra PR på ugraderte opplysninger til å være likt antallet på graderte opplysninger og legger til noe for PCBAS, får vi 4000 oppslag per år for PR og 5000 oppslag totalt. Kostnad per oppslag blir da for staten $9\,900\,000/5000 = 1980$ kr.

I tillegg kommer kostnader som deklarantene har med å fylle ut deklarasjonsskjema og med oppdatering. Disse kostnadene for næringslivet kan anslås til ca 12 årsverk totalt, beregnet på grunnlag av oppgitt tidsbruk hos utvalget på 201 personer (kap 3)¹².

2.6 Oppsummering og vurdering

2.6.1 Oppsummering

Hovedkonklusjonen er at SFT er den største brukeren mht antall bestilte utredninger, mht antall brev og mht antall PCBAS-brukere. SFT er således samlet sett den største brukeren av PR.

GI har flest oppslag i ASPIK, men dette er korte søkesesjoner som gjelder ett produkt hver. Tar man hensyn til dette, er SFT sannsynligvis den største brukeren også av ASPIK. GI har for øvrig liten bruk av PRs data og tjenester, og baserer seg i sitt arbeid i forbindelse med akutte forgiftninger på en rekke andre kilder, bl a et eget kartotek.

Miljøverndepartementet har en betydelig interesse av dataene i PR, men henvender seg via SFT. Også Folkehelsa og STAMI henvender seg via SFT, i tillegg til ovenfor nevnte direkte kontakt med PR.

---

¹² Det er redegjort for beregningen i vedlegg 2.

For OD synes PR å ha liten betydning. OD oppgir selv at de er ”svært marginale brukere av PR”.

SFT og DAT oppgir at de for de fleste formål vil intervaller som tilsvare intervallene i regelverket kunne erstatte 100 pst sammensetning. GI, som er en mindre viktig bruker iht den foretatte rangeringen, mener at krav om 100 pst sammensetning må opprettholdes.

Kostnadene per år for staten ved å ha PR utgjør ca 10 mill. kr. Gjennomsnittlig kostnad for hvert søk som gjøres i PRs registre er ca kr 2000. Kostnadene for næringslivet består av ca 12 årsverk.

2.6.2 Vurdering

I og med at PRs funksjon primært er å være sentralt kjemikaliereregister der informasjonen gjøres tilgjengelig for definerte brukerinstusjoner, synes den direkte bruken av registeret fra eksterne brukere å være lav. Årsakene til dette ligger for en stor del i det høye sikkerhetsnivået, som gir liten brukervennlighet og omstendelige sikkerhetsrutiner (jf kap 5). I mange tilfelle utfører PR oppslag for brukerinstusjonene, og meddeler resultatet per telefon, telefaks eller e-post.

Når det gjelder behovet for å vite 100 pst sammensetning, tar Statskonsult til etterretning at brukerinstusjonene gir uttrykk for at dette er tilstede i en rekke sammenhenger. I ethvert register vil nøyaktige registreringer være å foretrekke fremfor anslag eller registrering i intervaller, både av hensyn til presisjonsnivået i den enkelte sak og mht statistikk.

Spørsmålet må imidlertid vurderes ut fra en helhetlig vurdering av hvilke data man ønsker, kvaliteten på dataene og kostnadene ved å samle dem inn, lagre dem og distribuere dem, jf kap 4 og 5. Statskonsult mener at det bør gjøres en slik vurdering av PRs rolle og av hvilke brukerbehov registrene til PR skal dekke, og i denne forbindelse må også fordelene ved å fjerne kravet om nøyaktig sammensetning komme med. Av slike fordeler vil vi nevne at deklarasjonene sannsynligvis vil være mer villige til å avgi kjemikaliedata frivillig og å utvikle nye løsninger i samspill med myndighetene. Dersom sammensetningsinformasjon gitt i intervaller også innebærer at dataene kan behandles som fortrolig i stedet for strengt fortrolig (avhenger sannsynligvis av om det kan gjøres unntak og av hvor små komponenter som skal oppgis), vil det føre til billigere administrasjon og det vi muliggjøre større spredning og bruk dataene.

Statskonsult vil påpeke at GI ved en fjerning av kravet for sine behov fortsatt kan innhente nødvendige data for de kjemiske produktene der dette er mest

---

aktuelt for dem. GI innhenter allerede i dag opplysninger fra næringslivet gjennom eget skjema (Melding om teknisk-kjemiske produkter)¹³.

Vi vil også påpeke at GI foretar søk i ASPIK på bare omlag 5 pst av de teknisk-kjemiske produktene som er involvert i de forgiftningsuhell GI får henvendelser om. Ved å gå bort fra 100 pst sammensetning i ASPIK vil effekten overfor GIs brukere være svært begrenset, nærmere bestemt til den andelen av nevnte mengde hvor kunnskap om nøyaktig sammensetning er nødvendig for å foreskrive riktig behandling og det bare er ASPIK som har denne informasjonen¹⁴. Statskonsult har fått opplyst at tilsvarende organisasjoner som GI i Europa (*poison centers*) ikke trenger 100 pst sammensetning, og at det i avtaler mellom industrien og samarbeidsorganisasjonen for europeiske *poison centers* om hvilke opplysninger som skal oppgis, er avtalt at dette skal være på et intervallnivå som stort sett tilsvarer HMS-datablad.

Arbeidstilsynet kan med hjemmel i arbeidsmiljøloven § 80.2 få opplysningene om 100 pst sammensetning direkte fra firmaene i de få enkeltsakene hvor de trenger dette. Vi vil også vise til at firmaene i økende grad legger ut HMS-datablad på sine hjemmesider, noe som medfører at sammensetning (og aktuelle førstehjelpstiltak) er tilgjengelig der¹⁵.

Statskonsult er som en del av oppdraget blitt bedt om å vurdere nytteverdien av PR i forhold til kostnadene (samfunnsøkonomisk kost/nytte). I og med at PR er et støtteorgan for myndighetsorganene på kjemikalieområdet, er det vanskelig å vurdere nytten av PR uavhengig av hvilken nytte samfunnet har av disse myndighetsorganene. En vurdering av nytteverdien av myndighetsorganene faller utenfor foreliggende oppdrag.

Hvis en begrenser seg til å se på hvilken nytte myndighetsorganene har av PR, vil vi påpeke at myndighetsorganene selv uttaler at de har behov for PR. Dette bør selvsagt tillegges stor vekt, samtidig som en må ha i mente at myndighetsorganene ikke blir belastet med noen kostnader ved bruken av PR.

---

¹³ Firmaene er ikke pålagt å gi opplysningene, men rapporteringen er ifølge GI i produktkontrollovens ånd, og GI opplever ikke problemer med dette. Det er ikke nødvendigvis 100 pst sammensetning som oppgis.

¹⁴ Akutte helseskader som er forårsaket av kjemiske stoffer og produkter, blir systematisk registrert ved fire store sykehus og samlet i Folkehelsas skaderegister. Her fins det mao et empirisk grunnlag for å vurdere hvilke produkter GI bør ha registrert 100 pst sammensetning på i sitt kartotek.

¹⁵ Utredning om opprettelse av offentlig database for informasjon om helse- og miljøfarlige kjemikalier – PriceWaterhouseCoopers (PWC) 31.1.2000 viser at det kun er i overkant av 10 pst av bedriftene som har lagt ut HMS-datablad på sine hjemmesider. Over 80 pst av kjemikalieleverandørene er imidlertid positive til å bidra med informasjon til en eventuell informasjonstjeneste, og kun 5 pst sier at de ikke vil bidra. Med utgangspunkt i miljøansvarsprogrammet til Prosessindustriens Landsforening (PIL) er det ifølge PWC sannsynlig at også spesifikke innholdsstoffer og utvidet sammensetning i økende grad vil fremgå av HMS-datablad. Dette viser at det er en positiv innstilling til åpenhet, og at den sannsynlige utviklingen går i retning av lettere tilgjengelighet på sammensetningdata.

En interessant spørsmålsstilling er hva som ville vært alternativ ressursanvendelse fra myndighetsorganenes side dersom de hadde hatt PRs ressurser til egen disposisjon. På spørsmål fra Statskonsult om hva de ville gjøre hvis PR ikke fantes, svares det at de da i større grad måtte ha samlet inn og analysert data selv, noe som ville tatt lengre tid og som samlet sett ville blitt kostbart. Ett organ nevner opplysninger fra andre nordiske produktregistre og internasjonale databaser, men at disse er mindre relevante for norske forhold. Statskonsult mener derfor at det er rimelig å konkludere med at det samfunnsøkonomisk sett er hensiktsmessig med en sentral innrapportering av kjemikaliedata til PR, og at det fins et miljø som kan utføre utredninger og svare på små og store spørsmål med utgangspunkt i de lagrede opplysningene. Vi mener imidlertid at det er mulig å endre kost/nytte-forholdet i gunstig retning. Mulighetene for endring ligger mer i rammeforutsetningene for PRs virke enn i PR selv.

3 Deklarantundersøkelse

3.1 Generelt om undersøkelsen

Deklarantundersøkelsen ble utført som telefonintervju. Spørreskjema som ble brukt og svarfordeling for de enkelte spørsmål er vist i vedlegg 3.

Utvalg av intervjuobjekter ble gjennomført ved en trekning fra PRs liste over kontaktpersoner i firmaene. Firmaer med flere kontaktpersoner fikk dermed større sannsynlighet for å bli trukket ut, og vi fikk en viss skjevhet mot firmaer med flere kontaktpersoner og dermed antagelig større firmaer. Det medførte at fire firmaer ble intervjuet to ganger, slik at med til sammen 201 intervju, ble det intervjuet 197 ulike firmaer.

Utvalget inneholder en relativ undersampling blant firmaer med 10 eller færre deklarasjoner og en relativ oversampling blant firmaer med 50 eller flere deklarasjoner. I praksis kan dette bety at i den grad det er ulikheter som følger antall deklarasjoner bedriftene har, vil firmaer med flere deklarasjoner kanskje kjenne seg bedre igjen i det bildet undersøkelsen tegner.

Fordi intervjuene ble gjort med kontaktpersonene i PRs register vil dette bety at det strengt tatt er kontaktpersonenes oppfatning som er samlet inn. I praksis velger vi imidlertid å se på dette som representativt for de enkelte firmaene som ble intervjuet.

3.2 Innsending av data ved første gangs deklarerings

3.2.1 Tidsbruk

Av de intervjuede var det 183 (91%) som har erfaring med å fylle ut PRs deklarasjonsskjema og 17 (8,5%) personer som ikke har fylt ut skjemaet. Én (0,5%) var ubesvart/vet ikke.

På spørsmål om hvor lang tid man brukte på utfylling av skjema i forbindelse med første gangs deklarerer av et produkt, fikk vi følgende svarfordeling blant de 183 som hadde erfaring med å fylle ut skjemaet.

	Antall	Prosent
Under 10 min.....	19	10 %
10 - 30 min.....	39	21 %
31 - 60 min.....	22	12 %
1 - 4 timer.....	48	26 %
4 - 8 timer.....	5	3 %
1 - 2 dager.....	9	5 %
Over 2 dager.....	25	14 %
Ubesvart/vet ikke.....	16	9 %
Totalt	183	100 %

Av de 183 som besvarte dette spørsmålet brukte 70 (43%) mindre enn en time og 118 (69%) mindre enn fire timer på arbeidet. 25 (14%) brukte mer enn to dager på alt arbeid som er forbundet med å fylle ut skjemaet. Gjennomsnittlig brukte deklarerantene ca 5 timer på utfyllingen, jf beregning i vedlegg 2.

134 (73%) av de 183 intervjuobjektene som har fylt ut skjema sier at de er blitt kontaktet av PR i ettertid for å gi utfyllende informasjon eller oppklare misforståelser i det innsendte skjemaet. Det ble stilt spørsmål om hvor ofte dette har skjedd og hvor mye tid man har brukt på arbeidet med å gi disse utfyllende opplysningene. Svarfordelingen er gjengitt i tabellene under.

Hvor ofte har dette skjedd?

	Antall	Prosent
Ingen ganger	49	27 %
1 gang.....	50	27 %
2 - 3 ganger.....	44	24 %
4 - 6 ganger.....	17	9 %
Flere enn 6.....	21	11 %
Ubesvart/vet ikke.....	2	1 %
Totalt	183	100 %

På spørsmål om hvor mye tid som gjennomsnittlig gikk med til å svare på slike henvendelser, fikk vi følgende svarfordeling blant de 134 som var kontaktet i ettertid.

	Antall	Prosent
Under 10 min.....	30	22 %
10 - 25 min.....	31	23 %
26 - 45 min.....	13	10 %
46 - 120 min.....	18	13 %
Over 120 min.....	33	25 %
Ubesvart/vet ikke.....	9	7 %
Totalt	134	100 %

Disse svarene viser at det foregår et betydelig arbeide med å kvalitetssikre innsamlet data, både hos deklaratene og PR.

3.2.2 Utfylling av skjema

Av de 183 som har erfaring med å fylle ut skjemaet for første gangs deklarerer, syntes 123 (67%) at skjemaet er enkelt å fylle ut, mens 34 (30%) syntes det er vanskelig. 6 personer (3%) svarte ikke på spørsmålet

Av de 183 personene som hadde erfaring med utfylling av skjemaet, var det 95 (52%) som mente at skjemaet ikke kunne bedres og 27 (15%) som ikke har synspunkter på om det er mulig å forbedre skjemaet. 61 (33%) svarte at det var forhold ved skjemaet som kunne eller burde forbedres. Under gjengis forbedringspunktene. Vi har gjort et forsøk på å klassifisere og samle kommentarene under noen hovedpunkter. Antall kommentarer til det enkelte hovedpunkt er angitt i parentes.

- Bruk av koder i skjemaet (15)
  - De fleste peker på at både produkt- og bransjekodene er uklare og vanskelige å finne og det er ikke alltid stemmer så godt med virkeligheten. Et fåtall mener også at det burde være unødvendig å deklare samme produkter som går under ulike handelsnavn.
- Veiledning, utfylling av skjema (10)
  - Under dette punktet er det flere som peker på at veiledningen burde vært bedre, eksempelvis ved at det ble lagt ved et eksempel på utfylling.
- Bruk av edb i forbindelse med innrapportering av data (9)
- Utforming av skjema (8)
  - Forbedringspunktene her knytter seg både til formuleringene og utformingen av skjemaet.
- Forenkle det faglige i forbindelse med innrapporteringen (5)

- Forbedringspunktene her er knyttet til at PR henter opplysningene selv direkte fra produsent og råvareleverandør.
- Paralleller til HMS-datablader (2)
- Bruk av vektenheter (2)
  - deklarerer kg istedenfor tonn
- Annet (4)

3.3 Innsending av data ved årlig oppdatering

3.3.1 Tidsbruk

Av de intervjuede var det 186 (93%) som har erfaring med å fylle ut PRs skjema for årlig oppdatering av produktdeklarasjon og 15 (7%) som ikke har fylt ut skjemaet.

På spørsmål om hvor lang tid man brukte på utfylling av skjema i forbindelse med årlig oppdatering av produktdeklarasjon, fikk vi følgende svarfordeling blant de 186 som hadde erfaring med å fylle ut skjemaet.

	Antall	Prosent
Under 10 min.....	26	14 %
10 - 30 min.....	49	26 %
31 - 60 min.....	15	8 %
1 - 4 timer.....	39	21 %
4 - 8 timer.....	13	7 %
1 - 2 dager.....	13	7 %
Over 2 dager.....	25	13 %
Ubesvart/vet ikke.....	6	3 %
Totalt	186	100 %

Av de 186 som besvarte dette spørsmålet, brukte 129 (69%) mindre enn fire timer på arbeidet og 90 (48%) brukte mindre enn en time. Imidlertid brukte 25 (13%) mer enn to dager på alt arbeid som er forbundet med å fylle ut skjemaet. Gjennomsnittlig brukte deklaratantene ca 5 timer på utfyllingen, jf beregning i vedlegg 2.

61 (39%) av de 186 intervjuobjektene som har fylt ut skjema sier at de er blitt kontaktet av PR i ettertid for å gi utfyllende informasjon eller oppklare misforståelser i det innsendte skjemaet. Det ble stilt spørsmål om hvor ofte dette har skjedd. Svarene er gjengitt i tabellene under.

	Antall	Prosent av svart
Ingen ganger	123	66 %
1 gang....	37	20 %
2 - 3 ganger.....	16	9 %
4 - 6 ganger.....	3	2 %

Flere enn 6.....	4	2 %
Ubesvart/vet ikke.....	3	2 %
Totalt	186	100 %

Andelen som må kontaktes for tilleggsinformasjon er vesentlig mindre enn ved førstegangs deklarerer.

3.3.2 Utfylling av skjema for årlig oppdatering

Av de 186 som har erfaring med utfylling av skjema for årlig oppdatering, synes 159 (85%) at skjemaet er enkelt å fylle ut, mens 24 (13%) synes det er vanskelig. 3 personer (2%) svarte ikke på spørsmålet.

Av de 186 som har erfaring med utfylling av skjemaet, var det 123 (66%) som mente at skjemaet ikke kunne bedres og 20 (11%) som ikke har synspunkter på om det er mulig å forbedre skjemaet. 43 (23%) svarte at det var forhold som kunne eller burde forbedres. Under gjengis forbedringspunktene. Vi har gjort et forsøk på å klassifisere og samle kommentarene under noen hovedpunkter. Antall kommentarer til de enkelte hovedpunkter er angitt i parentes.

- Bruk av edb i forbindelse med innrapportering av data (9)
  - Kommentarene gikk her i retning av at det burde vært mulig å motta og sende inn skjemaene elektronisk. En person peker på at R-setninger burde kunne lastes ned fra en database.
- Bruk av koder i skjemaet (7)
  - Fått skjemaet alfabetisk og ikke bare nummersortert. Farekoder og R-setninger fylles ut av PR.
- Utforming av skjema (6)
  - Her pekes det på at det er litt liten plass å skrive på.
- Forenkle det faglige i forbindelse med innrapporteringen (6)
  - Det er vanskelige begreper og komplisert regelverk og dessuten vanskelig å finne ut om de forskjellige produktene skal deklarerer eller ei.
- Veiledning, utfylling av skjema (2)
- Bruk av vektenheter (1)
- Annet (9)

3.4 Sikkerhet

163 personer av 201, tilsvarende 81%, mener at PR behandler informasjonen de får med tilstrekkelig grad av sikkerhet i meget eller ganske stor grad. Fire personer (2%) mener at PR i ganske eller meget liten grad behandler denne informasjonen med tilstrekkelig grad av sikkerhet. 24 personer (12%) vet ikke (ubesvart).

---

107 personer av 201, tilsvarende 53%, mener at en eventuell reduksjon av sikkerhetsnivået i PR i meget eller ganske stor grad vil medføre at bedriften ikke kan videreføre innrapporteringen slik det gjøres i dag. 60 personer, tilsvarende 30%, mener at en svekking av sikkerhetsnivået ikke ville føre til noen endring i innrapporteringen. 25 personer (12%) vet ikke (ubesvart).

På spørsmål om hvor viktig intervjuobjektet anser at det er for vedkommendes firma at informasjonen om produktenes fullstendige sammensetning er omfattet med den høye graden av sikkerhet mot spredning som gjelder i dag, var svarfordelingen som vist i tabellen under.

Helt avgjørende.....	96	48 %
Meget viktig.....	52	26 %
Ganske viktig.....	22	11 %
Mindre viktig.....	15	7 %
Ikke viktig.....	9	4 %
Ubesvart/vet ikke.....	7	4 %
Totalt	201	100 %

For 170 personer av 201, tilsvarende 85%, er det viktig at informasjonen om den fullstendige sammensetning av produktene er underlagt den høye graden av sikkerhet. Bare 24 personer (12%) mener at den høye graden av sikkerhet er lite viktig.

På spørsmål om informasjon om produktenes sammensetning har vært publisert i annen sammenheng, svarte 73 (36%) at dette var tilfelle, mens 118 (59%) svarte at dette ikke var gjort. 10 personer (5%) visste ikke.

Et mindretall på 44 (22%) mente at strenge krav til deklarerer har hindret markedsføring av kjemikalier i Norge. 124 personer (62%) mente at strenge krav til deklarerer ikke hadde hindret markedsføring av kjemikalier i Norge. 33 (16%) vet ikke.

På spørsmål om vedkommende kjente til om hans/hennes firma ikke hadde markedsført et produkt i Norge pga. kravet om produktdeklarerer, var det 53 personer som svarte. Tre personer (6%) kjente til ett tilfelle, fire personer (7%) kjente til 2-3 tilfeller og tre personer (6%) kjente til flere enn 10 tilfeller. 43 (81%) personer visste ikke.

3.5 Innrapportering av data til andre etater

44 personer (22%) av de intervjuede svarte ja på spørsmål om de kjente til at deres firma er blitt bedt om å levere inn den samme informasjonen som er registrert i PR til andre statlige etater. 153 (76%) svarte nei og 4 (2%) besvarte ikke spørsmålet.

Når det gjelder hvilke etater det rapporteres til, er SFT den som suverent får informasjon fra flest bedrifter med 23 av de totalt 44 intervjuobjektene som kjenner til at firmaet deres leverer samme informasjon til andre etater.¹⁶ Arbeidstilsynet har fått samme informasjon fra syv av de 44. Under listes opp antall svar fordelt på etater som de intervjuede svarte på dette spørsmålet (mange svarer at de leverer informasjonen til flere etater, derfor overstiger summen 44).

- Statens forurensningstilsyn (SFT): 23
- Arbeidstilsynet: 7
- Giftinformasjonssentralen: 2
- Landbrukstilsynet: 2
- Folkehelsa: 2
- Statens næringsmiddeltilsyn: 1
- Statens vegvesen: 2
- Sykehus: 1
- Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (DBE): 1
- Forsvaret: 1
- Annet: 7

3.6 Innrapportering av produkter som ikke er deklarasjonspliktige

På spørsmål om intervjuobjektet kjente til at vedkommendes firma er bedt om å levere inn informasjon utover det som er registrert i PR til andre statlige etater, svarte 20 personer (10,5%) ja, 177 personer (88%) nei og 4 personer (1,5%) svarte ikke.

På spørsmål om til hvilke etater firmaet leverte informasjonen om sine produkter til var det 90 (44,8%) som svarte. Svarfordelingen under viser antall ganger (angitt i parentes) firmaene har gitt informasjon til brukeretatene.

- PR: 53
- SFT: 26
- Arbeidstilsynet: 7
- DBE: 4
- Giftinformasjonssentralen: 3

På spørsmål om respondenten mente at det fantes produkter som per i dag ikke skal innrapporteres, men som burde innrapporteres, svarte 27 (13,4%) ja, 145

---

¹⁶ En mulig forklaring på det store tallet kan være at SFT nylig har hatt en spørreundersøkelse hvor man har kartlagt stoffer som delvis er registrert i PR, men hvor hovedtyngden av stoffene inngår i produkter som ikke er deklarasjonspliktige.

(72,1%) nei og 29 (14,4%) vet ikke/ubesvart. Av de 27 som svarte ja, var det 22 som spesifiserte hvilke produkter dette var. 11 av disse mente at deklarasjonsplikten burde utvides til å gjelde alle kjemikalier. Av de resterende 11 svarte flere ulike produkter, som for eksempel løsemiddel, innhold i produkter som inneholder løsemidler og nonyl fenoler, isocyanater, kosmetiske produkter, rensmidler og spesialmaling.

3.7 Deklarantenes nytte av innrapporteringen

På spørsmål om man mente at firmaet hvor man jobber har noen nytte av innrapporteringen, svarte 65 (32,3%) ja, 127 (63,2%) nei og 9 (4,5%) vet ikke/ubesvart. Av de 65 som svarte ja, var det 61 som spesifiserte hvilken nytte dette var. Disse spesifiseringene har vi samlet under følgende hovedtema. Antall svar er angitt i parentes:

- Markedsføring (22)
- Bidrar til oversikt over egen virksomhet (12)
- Bidrar til sikkerhet (5)
- En fordel at opplysninger er registrert hvis det oppstår en situasjon (5)
- Bidrar til at man følger norske lover (3)
- Registreringen kan bidra til utvikling av mindre farlige produkter (2)
- Bidrar til å skape arbeidsplasser (2)
- Bidra til å forhindre ulovlig omsetning (1)
- Annet (8)

Intervjuobjektene ble spurt om denne nytten kunne vært oppnådd på en annen måte. På dette spørsmålet svarte 40 (19,9%) ja, 94 (46,8 %) svarte nei og 67 (33,3%) var ubesvart/vet ikke. Av de 40 som svarte ja på dette spørsmålet, var det 27 som beskrev hvordan dette kunne vært oppnådd. Svarene er gruppert under følgende hovedpunkter (antall svar angitt i parentes).

- HMS-datablad (6)
- Interne systemer (3)
- Unødvendig (3)
- Tolltariff (2)
- Direkte kontakt med bruker (2)
- Annet (11)

Intervjuobjektene ble spurt om de kunne se noen annen nytte deres firma kunne hatt av PR dersom forholdene ble lagt til rette for det. På dette spørsmålet svarte 57 (28,4%) ja, 129 (64,2%) svarte nei og 15 (7,5%) var ubesvart/vet ikke. Av de 57 som svarte ja var det 53 som beskrev hvordan det kunne vært gjort (antall svar i parentes).

-
- PR som informasjonsdatabase for næringslivet (29)
  - PR som rådgiver på området (7)
  - Bruk av PR til spredning av informasjon til kunder (5)
  - Annet (12)

3.8 Oppsummering og vurdering

Det er intervjuet 201 kontaktpersoner. Større firmaer og firmaer med mange deklarasjoner er noe overrepresentert.

Det er stor variasjon bedriftene imellom mht hvor lang tid de bruker på å fylle ut deklarasjonsskjema og oppdateringsskjema. I gjennomsnitt synes arbeidet å ta relativt lang tid, til tross for at informasjonen skal være tilgjengelig i bedriften i utgangspunktet. Etter innsending blir bedriftene svært ofte kontaktet av PR for å oppklare misforståelser eller gi utfyllende informasjon.

Den største utfordringen for PR i forbindelse med bruk av tid i bedriftene med utfylling av skjema for første gangs deklarasjon ligger i å få redusert behovet for å kontakte deklaratene på nytt. Det er vanskelig å si om årsaken til at firmaene må kontaktes på nytt ligger i vanskelig regelverk, vanskelige innsamlingsrutiner eller dårlig kompetanse i firmaene.

Når det gjelder tidsbruk ved de årlige oppdateringer, synes antall firmaer som må kontaktes for tilleggsinformasjon å være noe høyt, i og med at tilsvarende opplysninger allerede er innhentet og kvalitetssikret ved førstegangs innrapportering og det først og fremst er mengdeinformasjon som blir oppdatert.

Når det gjelder forbedringspunkter på skjemaene for første gangs deklarerings og årlig oppdatering, pekes det spesielt på at kodene som benyttes er vanskelige. Et annet forbedringspunkt som det er verdt å merke seg er å ta i bruk edb i forbindelse med innrapporteringen av dataene. Utformingen av og formuleringer brukt i skjemaene er også forbedringspunkter som det bør sees på. Når det gjelder skjemaet for første gangs deklarerings, kan det være grunn til å se på om det er mulig å forbedre veiledningen for utfyllingen av skjemaet. Når det gjelder det faglige i forbindelse med deklarerings, er dette noe som bestemmes av forskriftene, og således utenfor PRs ansvarsområde.

I følge denne undersøkelsen synes deklaratene å ha tillit til at PR behandler innrapporterte opplysninger med tilstrekkelig grad av sikkerhet. Med utgangspunkt i dette kan det synes som mangel på deklarerings av deklarasjonspliktige produkter (jf kap 1.4 om utfordringer for PR hvor det framgår at 20 - 40 pst av de deklareringspliktige firmaene unndrar seg deklarerings) ikke skyldes mangel på sikkerhet knyttet til PRs virksomhet, men

---

må skyldes andre forhold. De fleste mener at informasjonen om fullstendig sammensetning fortsatt må være underlagt høy grad av sikkerhet. Over halvparten mener at en svekkelse av sikkerheten vil medføre at firmaene ikke kan videreføre innrapporteringen i samme grad som de gjør i dag.

Et mindre antall kontaktpersoner kjente til flere tilfeller der kjemikalier ikke er blitt markedsført i Norge pga krav om produktdeklarering.

Parallelt med innsamling av data til PR skjer det en forholdsvis omfattende informasjonsinnhenting direkte fra myndighetene. Spesielt SFT henter ofte inn informasjon direkte fra deklaratene, men også Arbeidstilsynet har relativt mange henvendelser. Hvorvidt dette skjer for ofte eller ikke (sett i forhold til det forholdsvis omfattende arbeidet med deklarerer av produkter) er det vanskelig å ha noen formening om. Man bør imidlertid vurdere om det kan være mulig å koordinere denne typen informasjonsinnsamling med de faste rutinene for deklarerer.

Deklarantene ser noe nytte for seg selv gjennom at man deklarerer produktene sine. Nytten kunne imidlertid utvides vesentlig ved å utvide rammene for PRs virksomhet.

4 Datakvaliteten i Produktregisteret

I dette kapitlet er det for en stor del fokusert på mangler og feil ved dataene, og presentasjonen får dermed lett en negativ karakter. Vi vil derfor understreke at det for en stor del er mulig å gjøre noe med feilene og manglene, jf forslag i kap 7.

4.1 Data som mangler

Datakvaliteten i et register er bl a avhengig av hvor *fullstendige* dataene er. PR har en visjon om å være det nasjonale kjemikalierregisteret i Norge. I forhold til visjonen er registeret langt fra fullstendig, ved at bl a faste bearbejdede produkter, kosmetikk og plantevernmidler ikke ligger inne, jf kap 1. SFT er interessert i summen av et gitt stoff som importeres i mengder på under 100 kg av den enkelte importør, noe som sannsynligvis skjer i økende grad. SFT ser dermed på 100 kg-grensen som uheldig. For GI kan produkter som opptrer med under 100 kg hos den enkelte aktør selvsagt være av interesse i deres toksikologiske arbeid.

I forbindelse med en vurdering av datakvaliteten i PR finner vi det imidlertid ikke naturlig å komme inn på hvilke kjemikalieformer som burde vært registrert gitt en annen ansvarsfordeling og et annet ambisjonsnivå.

Hvis vi ser på de kjemikalieene som PR har ansvar for å registrere, er det en viktig mangel ved registeret at mange firmaer overhodet ikke deklarerer.

Andelen firmaer som ikke deklarerer av totalmengden som er pålagt det, er av PR løselig anslått til 20-40 pst. I Sverige er tilsvarende tall anslått til 10 pst¹⁷.

En del av evalueringen av datakvaliteten er en problematisering av mulighetene for en sammenkobling mellom dataene i PR og i andre statlige registre, i første rekke Enhetsregisteret (ER), som er statens sentrale register for næringsvirksomheter. En tilknytning til ER gir mulighet for tilgang til informasjon som adresse, telefonnummer og næringskode. I ER er den unike identifikatoren organisasjonsnummer. Dette betyr at andre registre som skal knyttes til ER også må ha registrert organisasjonsnummer for sine enheter. For enkelthets skyld kunne en tenke seg at alle registre som skal benytte data fra ER bruker organisasjonsnummer som unik identifikator. Når det gjelder PR er dette ikke tilfelle, PR har sin egen identifikator, og det er kun registrert organisasjonsnummer for ca 84 pst av foretakene i registeret¹⁸, og kvaliteten for de registrerte er ifølge PR ”ikke spesielt god”.

4.2 Feil i data

For det første har registeret data som er feil pga *feil utfylling* av deklarasjonsskjema. I Statskonsults intervjuer med DAT og SFT kom det fram at dette særlig gjelder produkttypekode (T12-koder) og anvendelsesbransjer (NACE-koder). Det ser ut til at deklaratene er unøyaktige med påføring av koder, og at dette ikke blir korrigert. I telefonundersøkelsen kom det fram at av den tredelen av respondentene som mente det kunne gjøres forbedringer, var forslag som gjaldt bruk av koder i skjemaet og veiledning i utfylling av skjemaet de hyppigste kommentarene (kap 3.2.2).

Hvis det oppgis flere anvendelsesbransjer for et produkt, fordeles mengden likt mellom disse i registeret. Fra 1999 skal det oppgis prosentvis fordeling, noe som vil bedre nøyaktigheten. Som regel oppgis det imidlertid bare én bransje (det er uvisst om det oppgis kun én fordi dette er overensstemmende med virkeligheten, eller om dette skjer av makelighetshensyn).

I tillegg har *konvertering* mellom to kodesystemer for produkttyper ført til feilaktige data. Produkttypekodene *Annen og ukjent funksjon* og *Midlertidig kode, skal rettes* er ikke uvanlige (utgjør ca 4 pst av alle forekomster av

---

¹⁷ *Nålen i höstacken*, prosjekt i Kemikalieinspektionen

¹⁸ Andelen av de firmaene som har norsk adresse som har et organisasjonsnummer med riktig antall siffer.

---

produkttypekoder). Dette tar man sikte på å rette opp i forbindelse med oppdateringsrutinen.

For det andre skjer det *dobbelttelling*, dvs at samme mengde er ført flere ganger og således fører til overrapportering: "A chemical is reported to the Product Register when it is produced or imported. It can later be used in other products, which also are reported to the Product Register. The amount may therefore be reported several times."¹⁹

Med nåværende regelverk for deklarerer anses dobbeltføring i registeret som vanskelig å unngå. "Selv om mengde produkt som benyttes i egen produksjon skal spesifiseres i Danmark og Norge, vil dobbelttelling av mengde stoff likevel være et problem for både Danmark, Sverige og Norge."²⁰

4.3 Oppdatering av data

PRs mulighet til å gjøre noe med datakvaliteten henger for en stor del sammen med oppdateringen av data fra firmaer som allerede er inne.

Oppdateringsrutinene er i seg selv et resultat av en erkjennelse av at firmaene ikke løpende melder endringer inn til PR. Registeret er dermed ikke à jour. Erfaringer fra andre lands produktregistre og erfaring fra andre registre i Norge viser at myndigheter ofte ikke får de endringsmeldingene de skal ha med mindre det tas initiativ overfor det enkelte pliktsubjekt.

Oppdateringsrutinen til PR er god i forhold til andre nordiske land, som bl a ikke har systematisk innhenting av oppdaterte sammensetningsopplysninger. Bare i Sverige og Norge foretas oppdatering av mengdedata. Samtidig er oppdateringsrutinen ressurskrevende og fører til en skjev belastning gjennom året for PRs personale. Saksbehandlingstiden er betydelig lengre om våren når man arbeider med oppdateringen for forrige år, enn den er mot slutten av året.

Selv om man har en oppdateringsrutine, fanger ikke denne opp alle endringer. Det forekommer at gamle data ikke endres selv om de skulle ha vært det. For eksempel foretas det endringer i sammensetningen uten at PR informeres.

Dårlig oppdatering av hovedregisteret hos PR skyldes både at firmaene ikke melder inn endringer umiddelbart, og at PR bruker tid (i 1999 inntil 14 uker) på å behandle opplysninger som de mottar gjennom den årlige oppdateringsrutinen.

---

¹⁹ SSB-rapport februar 2000: Chemicals in Environmental Pressure Information System (EPIS)

²⁰ A Comparison of the Nordic Product Registers – TemaNord 1999:586. Jan Kraft, Produktregisteret.

Konkret betyr sen oppdatering at en endring som inntreffer hos et firma, f.eks. i første kvartal ett år, ikke er registrert hos PR før etter behandlingen av oppdateringsdata for dette året i annet kvartal året etter. Videre vil kontroller som planlegges i forhold til bestemte produkter eller firmaer, kunne bli foretatt på feil faktagrunnlag.

Problemet med sen oppdatering er økende fordi antall innmeldte og utmeldte produkter øker.

De firmaene som ikke besvarer oppdateringen, selv etter en purring (gjelder ca 9 pst av firmaene), blir oversendt til SFT for videre oppfølging. Det er opplyst at det de senere årene er gjennomført en mer konsekvent oppfølging av firmaer som ikke oppdaterer opplysningene sine enn det som var tilfellet tidligere.

4.4 Oppsummering og vurdering

Når mange firmaer unndrar seg deklarasjonsplikten, gir det grunn til å stille spørsmål ved de ressurser, tilsynsstrategier og sanksjonsmuligheter som norske myndighetsorganer (brukerinstusjonene) har. Det bredt sammensatte Stalheimutvalget (rapport april 1999) foreslo opptrapping av tilsyn og kontroll med overholdelse av merkeplikten og kvaliteten på HMS-datablad.

Konsekvensen av at mange firmaer ikke deklarerer er selvsagt at mengdedata blir for lave. En undersøkelse i Sverige for noen år tilbake viste imidlertid at de firmaene som ikke deklarerer, for det meste var små firmaer med volummessig sett små og "tilfeldige" produkter. Selv om andelen som ikke deklarerer i Norge er betydelig høyere enn i Sverige og utslagene i retning av for lave mengdedata derfor blir større, kan disse feilene neppe kalles dramatiske²¹. Mht mengdedata må man også ha i mente at dobbelttelling fører til for høye tall. Sannsynligvis er dette et større problem.

En annen konsekvens er at gebyrinnkrevningen blir skjev. De som deklarerer, betaler gebyr og blir gjenstand for større kontrollmulighet enn de som ikke gjør det²². Samtidig er det grunn til å anta at de firmaene som ikke deklarerer, har en mer lemfeldig behandling av kjemikalier enn de som deklarerer. I telefonundersøkelsen (kap 3) kom det fram at mange av deklaratene irriterte

---

²¹ Hvis man – i tråd med grove anslag fra Kemikalieinspektionen - anslår at firmaene som ikke deklarerer i gjennomsnitt har 2 produkter, står de 10 pst av firmaene i Sverige som ikke deklarerer for 0,7 pst av produktene. Hvis vi forutsetter at 30 pst av firmaene i Norge ikke deklarerer og samme antall produkter for slike firmaer i Norge som i Sverige, blir andelen av produktene som ikke er deklartert i Norge 2,1 pst.

²² Etter oppdateringen danner firmaenes deklareringspliktige produkter grunnlaget for gebyrinnkreving fra SFT som skal dekke kontrollstillinger i DAT og SFT. I 1998 (etter årsoppdateringen for 1997) ble 660 firmaer fakturert for 7,6 mill kr.

---

seg over konkurrenter som ikke deklarerer og som ikke overholder merkebestemmelsen.

Manglende og feil organisasjonsnummer gjør at det vil være vanskelig å krysskoble data og å vaske data mot andre registre dersom dette skulle være aktuelt.

De største feilene i utfyllingen av deklarasjonsskjema og dermed i registrene er knyttet til feil bruk av koder for produkt og anvendelsesbransje. Dette er et datakvalitetsproblem som det bør og kan gjøres noe med på kort sikt. Dobbelttelling ser imidlertid ut til å være vanskelig å få bukt med under nåværende ordninger og regelverk, men det kan tenkes at mer aktiv bruk av organisasjonsnummer gjør det enklere å avdekke at to eller flere bedrifter har deklart samme stoffmengde.

Blant annet pga usikkerheten hos brukerinstitusjonene mht datakvaliteten utføres det *verifiseringer* av dataene og ad hoc-undersøkelser. Konsulentfirmaer engasjeres for å hente inn data hos deklaratene. Den opprinnelige tanken om at PR skulle være det sentrale innsamlingsstedet som skulle gjøre andre former for datainnhenting unødvendig, har mao ikke slått til fullt ut. Selv om datakvaliteten skulle bli svært god, vil sannsynligvis ikke ad hoc-undersøkelser bli overflødige.

Oppdateringsrutinen er et nødvendig og arbeidskrevende tiltak for å sikre datakvaliteten i PR. Ideelt sett burde dataene ha blitt kvalitetssikret og lagt inn i registeret på et tidligere tidspunkt. Dette er imidlertid for en stor del et kapasitetsspørsmål. En effektivisering av oppdateringsrutinen vil slå positivt ut både for deklaratene og for PR.

5 Sikkerhet og brukervennlighet

Per i dag legger det strenge sikkerhetsnivået sterke føringer på hvordan PR organiserer sitt arbeid, og hvordan brukerinstitusjonene løser sitt informasjonsbehov mht kjemikalieopplysninger.

Når det gjelder den konkrete brukervennligheten slik den oppfattes av brukerne, har Statskonsult ikke hatt mulighet til å gå konkret gjennom de rapportmulighetene som er valgt og hvordan disse samsvarer med de enkelte brukergruppens behov og kompetanse. For eksempel hvor mye kompetanse hos den enkelte saksbehandler som er nødvendig for å gjennomføre merkekontroll, og hvor stor støtte utover det å få kjemikaliesammensetningen som systemet bidrar med. Hos PR ble det opplyst at et arbeid med å automatisere denne oppgaven var ferdigstilt, men ikke iverksatt av DAT/SFT. At såpass mye av informasjonsuthenting av ASPIK fra brukerinstitusjonene

---

går via medarbeidere i PR kan tyde på at kompetansekravet til den som skal benytte registeret er høyt.

PRs lokaler er i sin helhet omfattet av strenge sikringstiltak, bl a videoovervåking, slusesystemer, inndeling av arealet i ulike soner, strenge prosedyrer når eksterne personer utfører renhold og andre tjenester i lokalene osv. Det er åpenbart at slike sikringstiltak er dyre for driften av PR.

Når det skal meldes inn nye brukere i ASPIK, krever det en omstendelig prosess. Det å få registrert nye brukere i en institusjon kan føre til et press for å ta ut eksisterende brukere, dvs i praksis en slags kvote.

Vi vil i den følgende gjennomgangen vurdere systemløsningene mht hvordan data og informasjon legges inn i basen og hvordan informasjonen hentes ut.

5.1 Informasjonsinnlegging

Slik arbeidsprosessen er i dag foregår informasjonsinnleggingen ved at de deklareringspliktige virksomhetene fyller ut et papirskjema som PRs saksbehandlere kontrollerer og puncher inn i ASPIK sammen med ulike koder. Det er per i dag ikke gjort klart for elektronisk rapportering direkte fra de deklareringspliktige virksomhetene. Siden PR ikke foretar saksbehandling med formelle vedtak basert på disse skjemaene kan det, om det er teknisk mulig, se ut som en større grad av automatisering bør være en mulig vei å gå for å redusere saksbehandlingstiden i PR. Dette ligger imidlertid utenfor Statskonsult sitt mandat å vurdere.

Per i dag hentes ikke organisasjonsnummer inn og kontrolleres mot Enhetsregisteret som en rutinemessig del av registreringen.

5.2 Informasjonsuthenting

Dataene fra PR presenteres for brukerinstitusjonene på to måter, enten gjennom oppslag i ASPIK, som kan skje via egen terminal eller via forespørsel, eller dataene kan presenteres via en egen PC-løsning (PCBAS). Tilgangen til ASPIK muliggjør full informasjon om de enkelte produktenes sammensetning (100 pst). PCBAS er basert på detaljerte data og aggregerte data, men uten koblingen mellom stoff og produkt. PCBAS er derfor ikke omfattet av de samme sikkerhetsbegrensningene som ASPIK.

5.2.1 ASPIK

Løsningen for ASPIK er laget i samråd med Forsvarets overkommando/sikkerhetsstaben, godkjent etter datasikkerhetsdirektivet og gradert *strengt*

---

fortrolig etter beskyttelsesinstruksen. Begrunnelsen for dette er at kravet til deklaratene om å oppgi 100 pst sammensetning av produkter følges opp av en forvaltning av opplysningene som gir trygghet for at opplysningene ikke kommer på avveie. For brukerne, de som er ute etter å nyttegjøre seg opplysningene i registeret, legger graderingene av innholdet i registeret betydelige føringer og vesentlige grenser.

Grensesnittet er de skjermbilder som brukeren kan gjøre seg nytte av for å få tak i opplysninger med faste valg som er laget. Det er mulig å hente frem opplysninger fra basen på andre måter, men dette forutsetter at det lages et program i et verktøy for dette ene formålet, og slik må det være hver gang. PRs evne til å hente ut opplysninger på bestilling er tilstede, men mye tid går med når en må gjøre andre ting enn det man vanligvis er vant med.

De personene som skal bruke hovedregisteret må autoriseres. Styret for PR bestemmer antall autoriserte ved den enkelte brukerinstusjon. Nytilsatte skal arbeide under tilsyn før de på egen hånd kan få tilgang til graderte produktopplysninger

I de tre brukerinstusjonene må brukerne forlate sin ordinære arbeidsplass og gå til et eget rom der terminalen som er knyttet til PR står. En slik fysisk løsning er en stor hemsko for bruk av registeret i en tid da brukerne er vant til å få "alt" på egen PC.

Hvis brukeren skal foreta søk som gjelder nøyaktig sammensetning av et produkt (nivå 1), må det i hvert enkelt tilfelle innhentes tillatelse fra faglig leder. Søket skal føres i en manuell protokoll²³. Ved stikkprøvekontroller sammenholder PR den manuelle protokollen med den automatiske loggen på systemet.

En brukerundersøkelse i 1997 viste at dataforbindelsene til GI og DAT var lite brukervennlige. For å sikre brukernytte og sikkerhet, overtok PR høsten 1999 ansvar for datalinjer med utstyr for de tre eksterne terminalbrukerne (SFT, GI og DAT). Forbindelsen er blitt bedre (hastighetsøkning fra 9600 baud til 256000 baud), men DAT har opplevd flere driftsavbrudd. Tiden som medgår til påloggingsprosedyren til ASPIK oppleves fortsatt som lang av to av de tre brukerinstusjonene (Statskonsult tok tiden på en enkelt pålogging, den tok 1 min 20 sek).

Arbeidsp psykologisk sett innebærer dette for tilsatte hos brukerinstusjonene at det er store barrierer mot å bruke ASPIK. Man kan nærmest si at sikkerhetstiltakene i praksis hindrer brukerinstusjonene fra å ta i bruk dataene direkte.

---

²³ I perioden 20.03.1991 – 15.06.2000 var det i alt 13 slike søk fra DAT.

Når det gjelder statistikk og analyser som går utover enkeltstoffers sammensetning, oppleves spørredialogen med ASPIK som tungvint. I tillegg opplyses det fra en av brukerinstitusjonene at det er en fordel å ha førstehåndskunnskap om innregistreringen av dataene for å få ut riktig statistikk.

Statistiske data kan være *utilgjengelige* fordi de ikke kan gis på detaljert nivå uten fare for å røpe fortrolig informasjon. For medarbeidere i SSB har det vært et problem at de kun fikk tilgang til papirkopier²⁴.

Selv om systemløsningen ser ut til å løse de tradisjonelle oppgavene til PR som et støtteverktøy for kontroll av sammensetning av giftige kjemikalier godt, er vårt inntrykk at løsningen i mindre grad er oppdatert i de grunnleggende delene av systemet i forhold til dagens behov.

5.2.2 PCBAS

Slik Statskonsult har oppfattet det er PCBAS først og fremst ment å være et verktøy for mer aggregerte analyser og analyser som går på tvers av inndelingen i produkter som ASPIK bygger på. Statskonsult har ikke intervjuet brukere av PCBAS direkte, men bruken av dataene fra PCBAS i forbindelse med oppsetting av kjemikalieregnskap og analyser av kjemikaliegjennomstrømning ble diskutert på intervjumøte i SFT. Det ble pekt på tre problemer mht bruken av PCBAS:

- 1) Dataene som overføres fra ASPIK til PCBAS er ofte basert på dobbelttelling. Dette kommer av at alle leddene i kjemikaliehandteringen er registreringspliktige, både importører, distributører og produsenter. Dette betyr at når en skal beregne totaltall for miljøbelastning, kan en få for store verdier.
- 2) Dataene som finnes i PCBAS er ofte ukomplette. Hovedsakelig kommer disse problemene av flere forhold som f. eks. at en rekke virksomheter ikke er omfattet av merkeplikten, kun virksomheter som importerer mer enn 100 kg av et stoff er omfattet. En rekke stoffer som ikke inneholder tilstrekkelige konsentrasjoner av helseskadelige stoffer er heller ikke omfattet av merkeplikten. Videre er det en rekke virksomheter som ikke overholder merkeplikten, og kvaliteten mht koder for bransje/bruksområde er ikke god. Dette henger sammen med den generelle datakvaliteten på dataene i ASPIK som PCBAS bygger på (se kap 4). Disse kvalitetsproblemene får fornyet betydning når dataene skal brukes på aggregert nivå. Mens f.eks. manglende registrering er lett å identifisere når det foretaes stikkprøver, er det umulig å vite noe om dette når en arbeider med aggregerte analyser.

---

²⁴ SSB-rapport februar 2000: Chemicals in Environmental Pressure Information System (EPIS)

-
- 3) En del analyser lar seg ikke gjennomføre med PCBAS. PCBAS er ikke omfattet av de samme strenge sikkerhetskravene som ASPIK. Den er unntatt offentlighet, men er ikke gradert som strengt fortrolig. Dette medfører på den ene siden at det er lettere å få tilgang til dataene for de enkelte brukerne, men på den andre siden gir det begrensninger i hvilke analyser som kan gjennomføres. Stoffer som kun inngår i et fåtall produkter lar seg ikke analysere, fordi det kan medføre fare for at uvedkommende kan ”regne seg tilbake” til sammensetningen.

Disse manglene med PCBAS gjorde at SFT ikke kan benytte seg av dataene fra PCBAS alene, men er nødt til å komplettere dem med informasjon fra andre kilder.

5.3 Sammenlikning med andre nordiske land

Felles for de nordiske landene er at det er en sammenheng mellom detaljeringsgraden i sammensetningsopplysningene og kravene til konfidensialitet.

Det synes imidlertid som om det fins et særnorsk sikkerhetsopplegg, som er et resultat av forhandlinger 20 år tilbake i tid mellom næringsliv og myndigheter, og som ingen egentlig ser som et ideelt opplegg.

I sammenlikningen mellom de nordiske produktregistrene²⁵ fremgår det at i Norge kan ikke andre myndighetsorganer enn de som er særskilt nevnt i sikkerhetsbestemmelsene få tilgang til fortrolighetsbelagte data, mens en slik praksis ikke gjelder i de andre landene (Danmark, Finland og Sverige). I de andre landene kan også forskere få visse typer fortrolighetsbelagt informasjon.

I så vel Danmark, Finland, Norge og Sverige kan hvem som helst i prinsippet få all ”ikke fortrolig” informasjon som måtte være i registeret. I Norge prioriteres brukerinstusjonene, og det gis bare ut statistikkdata (ulike typer informasjon om stoffer), navngitte produkter som er registrert, ansvarlig firma og merking. Danmark, Sverige og Norge har noenlunde lik praksis når det gjelder varsomhet med opplysninger om stoff som inngår i få produkter, men i Danmark og Sverige vurderes det om det er et reelt behov for beskyttelse.

5.4 Oppsummering og vurdering

Innlegging av data skjer gjennom deklaratenes utfylling av et papirskjema som sendes til PR. Det er foreløpig ikke tilrettelagt for elektronisk innrapportering

---

²⁵ A Comparison of the Nordic Product Registers – TemaNord 1999:586. Jan Kraft, Produktregisteret

---

eller annen IT-støtte ved utfyllingen. Statskonsult tror at en større bevissthet omkring de mulighetene som finnes mht informasjonsdeling/utveksling med Enhetsregisteret vil kunne bidra til å forenkle arbeidet, både for registeret i forbindelse med registrering/årsoppdatering og for de enkelte deklaranter.

Uttak av data kan for tre av brukerinstusjonene skje gjennom terminal som er koblet til ASPIK. Brukerne ser ut til å ha en høy terskel for å ta i bruk terminalen. Dette skyldes at konfidensialiteten som dataene er belagt med krever tungvinte sikkerhetsprosedyrer. Eksempler på forhold som bidrar til høy brukerterskel er at man må gå til et eget rom, at påloggingen oppleves som langvarig, at det kreves kjennskap til registreringen for å kunne finne relevante data og at det ved oppslag på strengt fortrolige data må innhentes samtykke fra leder og føres manuell logg.

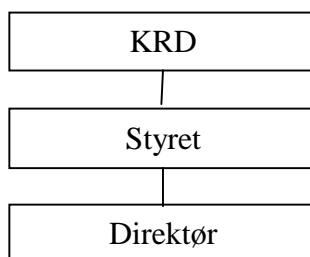
Uttak kan også skje via PCBAS, som får overført data fra ASPIK. I PCBAS fins aggregerte data, som vil være beheftet med de feilene som er registrert i ASPIK, f eks dobbelttelling og feil koder for produkttyper og bruksområde.

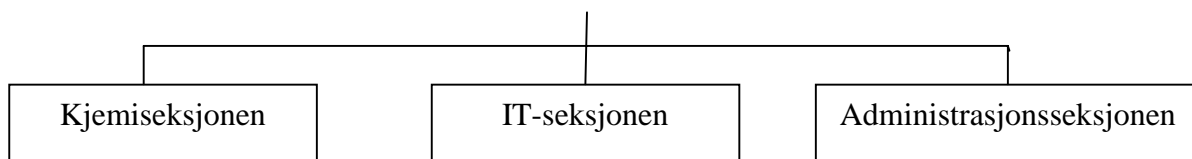
Et særtrekk ved det norske produktregisteret er den ekstreme konfidensialiteten, som også gjelder vis-a-vis offentlige tjenestemenn. Den generelle taushetsplikten anses i PRs tilfelle ikke å være tilstrekkelig. Statskonsult setter spørsmålsteget ved om det eksisterer et sterkere behov for konfidensialitet i Norge enn i de andre nordiske landene, utover det som følger av mer detaljerte sammensetningsopplysninger. Norge bør kunne harmonisere sine sikkerhetsbestemmelser og krav om sammensetningsopplysninger med det som gjelder i andre nordiske land, noe som vil føre til mer bruk av dataene og mindre kostbare sikkerhetsforanstaltninger.

6 Organisatoriske forhold

6.1 Intern organisering

PRs administrasjon består av en kjemiseksjon med 10 tilsatte, en administrasjonsseksjon med 4 tilsatte og en IT-seksjon med 3 tilsatte. Ledelsen består foruten direktør av en fagsjef /rådgiver i stab (stedfortreder og sikkerhetssjef).

Et særtrekk ved PR er at det er en relativt liten organisasjon (19 stillinger, hvorav 1 deles med SFT). Derved blir det faglige miljøet i Kjemiseksjonen og i IT-seksjonen bestående av et lavt antall personer. Generelt medfører dette sårbarhet i forhold til gjennomtrekk, sykdom og annet ikke-planlagt fravær. Små fagmiljøer med høyt arbeidspress gir lite mulighet for variasjon og nye impulser, noe som kan slå negativt ut mht rekruttering og faglig fornyelse.

6.2 Styret

Vi har i kap 1.1 beskrevet styrets sammensetning og rolle. Statskonsult er i forbindelse med evalueringen ikke eksplisitt bedt om å se på styrets funksjon, men fordi styret er PRs øverste ledelse (jf instruksens § 1) finner vi det naturlig å behandle også styret når vi ser på organisatoriske spørsmål.

AAD har i sin veiledning *Bruk av styret i staten* definert styre for forvaltningsorgan som "...et kollegialt organ på nivå over den administrative ledelsen med fullmakter fra departement og Regjering om å kunne utøve styring overfor den administrative ledelsen og med ansvar for å utøve kontroll". Departementet skriver at styrebegrepet bare bør brukes når styret får vidtgående fullmakter i forhold til virksomheten. Hvis styrets rolle er avgrenset eller av rådgivende art, bør det betegnes som et *råd*.²⁶

AAD står for en restriktiv linje mht bruk av styret fordi det kan svekke ansvarslinjen mellom departement og virksomhet. Men der hvor oppgavene ikke er av myndighetsutøvende eller politikkutformende karakter, kan bruk av styre innebære et positivt bidrag både mht overordnet styring og styring innad. AAD nevner fire oppgavetyper der det tilrås bruk av styre: Tjenesteyting (f eks sykehus), kultur, forskning og forretningsdrift (f eks forvaltningsbedrifter).

Generelt kan opprettelse av styret, nemnder, råd osv i forvaltningen være et uttrykk for et ønske om å *demokratisere*, eller et ønske om å tilføre *ekspertise*. PRs styre har både representanter utpekt av departementer og av LO og NHO. Ut fra dette kan det se ut som om det har vært et ønske om å samle *ulike interesser*, og at styret er tiltenkt en slags samordnings- og konsensusbyggende

---

²⁶ De siste årene er en rekke styret i forvaltningen avskaffet, f eks RTV, ligningsetaten og toll- og avgiftsetaten. I de nevnte tilfellene er styrene ikke erstattet med råd. I Ot prp nr 70 (1998-99) foreslås styret for Arbeidsdirektoratet omgjort til råd og antall representerte organisasjoner foreslås økt.

---

rolle. SHD og MD utpeker personer fra sine underliggende institusjoner, dvs brukerinstusjonene, til å representere seg, bl a for å unngå habilitetsproblemer. Til dels kan en se på styret som en organisering av *brukerinteresser*, selv om andre institusjoner enn brukerinstusjonene også er representert.

Blant styremedlemmene har det vært uklarhet mht hva som er styrets rolle og funksjon. Forholdet til sikkerhetsutvalget (også oppnevnt av KRD) og hvilke saker styret får hhv til orientering og behandling var blant problemområdene²⁷. Spørsmålet ble drøftet i styremøter i 1995, 1996, 1997 og 1998 (styresakene 30/95, 6/96, 11/96 og 28/98), og førte bl a til en brevveksling med departementet. Forslag til endringer i instruks og personalreglement er forelagt KRD, men er ikke gjennomført. For tiden er det en instruks datert 1996 og som ikke synes å ta tak i uklarhetene, som gjelder.

6.3 Produktregisteret sammenliknet med andre registre

PR er et register med få eller ingen oppgaver i tillegg til selve registerfunksjonen. Det er både i nordisk og norsk sammenheng, med visse unntak, en relativt uvanlig løsning for forvaltningen å skille ut registerfunksjonen fra andre faglige oppgaver som hører sammen med registeret. Nedenfor vil vi sammenlikne organiseringen av PR med andre registre i Norge og med andre kjemikalierregistre i Norden.

De fleste registre i den norske forvaltningen er *etatsregistre*. Dvs at etaten i forbindelse med sitt lovhjemlede arbeid er pålagt eller har funnet det hensiktsmessig å ha et register over det som er gjenstand for etatens oppmerksomhet (f eks personer, gjenstander, eiendommer). Saksbehandlingen i etaten vil ha en nær forbindelse til registeret.

Vi har også eksempler på *sentralregistre (grunndataregistre)* som betjener flere deler av forvaltningen (f eks folkeregisteret). Disse kan helt erstatte eller kombineres med egne registre. Det vil i sentralregistrene ofte være en plikt til å registrere seg under gitte betingelser, og registreringen kan spille en viktig formell rolle i forhold til rettigheter og plikter.

En nyskaping i norsk forvaltning er Brønnøysundregistrene. Her er enkeltregistre som tidligere var geografisk spredd (f eks handelsregistrene) samlet. Videre er datainnhold som vil være felles i flere registre administrert i sammenheng gjennom Enhetsregisteret. Brønnøysundregistrene er en egen etat der registerfunksjonen er rendyrket og der den er skilt ut fra de opprinnelige moderorganisasjonene. Brønnøysundregistrene påtar seg stadig nye

---

²⁷ Forholdet til deklarasjonsgruppa er muligens også problematisk. Deklarasjonsgruppa har hatt sitt mandat på dagsorden i 1999. Dispensasjonssaker er et tema både i styret og i deklarasjonsgruppa.

---

registeroppgaver, sist Jegerregisteret. En stor del av arbeidet består i registrering og i å besvare telefonhenvendelser. Arbeidet i Brønnøysundregistrene kan sies å være av registerfaglig art, men ikke faglig tungt i forhold til det faget det enkelte registeret gjelder.

Et etatsregister i Norge som har ansvaret for å registrere stoffer som ligger nær opp til og dels overlapper med stoffene i PR er *Plantevernregisteret*, som er en del av Statens landbrukstilsyn (SLT). Importører og produsenter av plantevernmidler må søke godkjenning av produktene sine, og godkjenningen må fornyes hvert femte år. Det er ingen nedre kg-grense. SLT vurderer sammensetningen, som legges inn i registeret. Innleggingen utføres av 10 – 12 personer, og skjer ca 4 ganger per år i forbindelse med avholdelse av møter der avgjørelsen om godkjenning tas. Det er kun ansvarlig seksjon som har tilgang til sammensetningsopplysningene, som behandles konfidensielt. Det er imidlertid ikke samme sikkerhetsapparat i SLT som i PR. SLT er avhengig av innleide IT-konsulenter for å gjøre endringer i programvaren. Plantevernregisteret forholder seg til ca 20 importører og et lavere antall produsenter. Registeret inneholder 120 virksomme stoffer og ca 300 preparater. Firmaene og stoffene som er registrert i Plantevernregisteret, vil en for en stor del finne igjen i ASPIK.

Registre i Norge som kan likne på PR organisatorisk sett er f eks Institutt for epidemiologisk kreftforskning (Kreftregisteret). Registerets data er utgangspunkt for forskning. Styret ble for øvrig avvirket i 1994, selv om forskning av AAD betegnes som en oppgavetype der styrer kan anbefales (jf kap 6.2).

Også i en nordisk sammenheng skiller PR seg ut. Både i Danmark, Finland og Sverige er kjemikalierregistrene integrert i et direktorat: Arbejdstilsynet i Danmark, Produktkontrollen i Finland og Kemikalieinspektionen i Sverige.

Finansieringen skjer for noens vedkommende gjennom den organisasjon de er en del av, dvs de har intet eget budsjett (Danmark), eller den skjer gjennom gebyrer (Finland, Sverige).

Den norske løsningen innebærer at PR har et eget budsjett under KRD, men samtidig at det kreves inn gebyrer som tilfaller SFT og DAT under hhv MD og KRD.

6.4 Oppsummering og vurdering

PR er en liten organisasjon mht antall stillinger og mht budsjett. Samtidig fremgår det av intervjuer Statskonsult har foretatt og av deklaratundersøkelsen at PR er en organisasjon som er kompetent og serviceinnstilt og som nyter tillit.

Dette tilsier at det miljøet PR utgjør, på en eller annen måte bør utnyttes i den fremtidige organiseringen av kjemikalieforvaltningen.

Ut fra PRs oppgaver, styrets instruks og hva styret faktisk gjør bør det vurderes å endre betegnelsen fra styre til råd. I en slik sammenheng bør det også vurderes å klargjøre styrets/rådets rolle mer.

Det spesielle med PR er at det har en tung faglig komponent samtidig som det er et fellesregister. Videre er det et særtrekk, både i forhold til de fleste etatsregistre og de fleste fellesregistre, at manglende registrering ikke så lett får umiddelbare praktiske konsekvenser for den registreringspliktige. Mens det mht mange andre registre fort blir oppdaget enten av den registreringspliktige eller av myndighetsorganet at registrering og oppdatering ikke er foretatt, mangler slike mekanismer i PR²⁸.

Statskonsult ser det som mest naturlig at det er det departementsområdet som har den største bruken, som også har det budsjettmessige ansvaret på utgiftssiden. Mao at MD blir overordnet departement for PR. Vi viser i denne sammenheng til at miljøvernsektoren ikke bare er den største brukeren av data fra PR, men også har størst samordningsbehov i forhold til PR, både ved at det først og fremst er SFT som i tillegg til PR innhenter opplysninger fra deklaratene, og ved MDs og SFTs ansvar for GRIP.

Vi ser både fordeler og ulemper ved å være organisert utenfor et direktorat. En grunn til ikke å ha PR inne i et direktorat er at det skal betjene flere andre direktorater. Ved å være en egen institusjon, kan PR behandle brukerinstusjonene likt. Det er også et moment at næringslivet sannsynligvis ser det som tryggere at konfidensielle data avgis til et lite, men selvstendig organ, enn til et stort direktorat. Dersom man ønsker å slå sammen PR med andre kjemikalierregistre, vil det muligens være lettere å få dette til med et PR som ikke ligger inne i et direktorat. På den annen side vil et lite PR med omtrent samme oppgaver som i dag og med en anstrengt budsjettsituasjon, kunne dra fordeler av å høre hjemme i et større miljø. Særlig når dette miljøet utgjør den største brukergruppen, vil det være gunstig at det er en nærhet til dette. Disse brukerne og registeret vil kunne ha tettere dialog.

Generelt bør organiseringen være mest mulig innrettet mot antatte fremtidige utfordringer. Blant de utfordringene vi mener vil komme på kjemikalieområdet, kan nevnes

- økende saksmengde, både i form av økende antall kjemiske produkter som deklarerer og nye registreringsoppgaver
- økt internasjonal påvirkning, bl a gjennom oppfølging av EU-direktiver
- behov for samordning mellom de ulike delene av kjemikalieforvaltningen, for å øke egen effektivitet og av hensyn til næringslivet

---

²⁸ Muligens vil det være til noe hjelp for kontrollen at deklarasjonsnummer nå skal oppføres i HMS-databladet og at det også er foreslått at det skal påføres merkeetiketten.

-
- behov for brukervennlige IT-løsninger både for å samle inn data og legge ut data

På kort sikt vil det medføre økte kostnader for staten å møte disse utfordringene. Som nevnt bør PR etter Statskonsults mening også i fremtiden være en sentral aktør mht å møte utfordringene. Statskonsult vil derfor tilrå at økt arbeidsbelastning for PR følges opp med økt ressurstildeling.

Dersom utfordringene ikke møtes på en relevant måte og med tilstrekkelige ressurser, vil økende oppgavemengde i PR kunne forårsake en restanse- og bemanningskrise i løpet av de kommende årene. Utviklingsarbeid vil stoppe opp, datakvaliteten vil bli dårligere og brukerne mer misfornøyd. PR vil ikke kunne ta på seg nye registeroppgaver og brukerinstusjonene må i stigende grad finne egne løsninger, som fører til stor belastning på deklaratene og på lengre sikt høyere kostnader for staten.

7 Samlet vurdering og konklusjoner

Oppsummert vil vi si at det er følgende hovedutfordringer for PR:

- Det fins mange aktører på markedet som unndrar seg deklarerer og gebyrer
- PR har en økende oppgavemengde, men har allerede med dagens oppgavenivå problemer med saksbehandlingstiden
- Det er et misforhold mellom ønsket om at PR tilrettelegger informasjon for allmennheten og den faktiske situasjonen
- Visjonen om å være Det nasjonale kjemikalierregister synes å ligge langt unna virkeligheten

Statskonsult gir følgende evaluering av PR:

1. Personalet har en meget høy grad av serviceinnstilling
2. Kravet om høy grad av beskyttelse rundt dataene etterleves konsekvent, og deklaratene har tillit til sikkerheten
3. PR spiller en viktig rolle i å samle inn data, men dataene hentes i liten grad ut av brukerinstusjonene direkte. PR utfører i stor grad dette arbeidet for brukerinstusjonene.
4. Opplysninger om 100 pst sammensetning er en medvirkende årsak til problemer hos deklaratene og med utenlandske produsenter (bl a hindring for markedsføring av kjemikalier i Norge) og til omstendelige og dyre sikkerhetsløsninger i dataregisteret og hos PR. Sikkerhetsløsningene medvirker i sin tur til lav direkte bruk av dataene fra brukerinstusjonenes side, og til at andre offentlige brukere ikke får den tilgangen de ønsker.
5. Ugradert informasjon er vanskelig tilgjengelig for offentligheten

-
6. Brukerinstitusjonene henter i betydelig grad inn informasjon fra bedriftene i tillegg til det PR henter inn gjennom sine deklarerings- og oppdateringsrutiner. Til dels innhentes den samme informasjonen.
  7. Ingen av brukerinstitusjonene ser det som et aktuelt alternativ å nedlegge PR
  8. Det er et potensiale for å endre kost/nytte-forholdet i gunstig retning, bl a gjennom å heve datakvaliteten ytterligere

Statskonsult har følgende forslag (av disse er forslagene 1 - 4 relativt omfattende og vil kreve politisk behandling, mens forslagene 5 - 8 er av mer avgrenset karakter):

1. KRD bør sammen med andre impliserte departementer redefinere PRs oppgaver. Dette kan praktisk gjennomføres ved at de forskjellige brukergruppene på nytt skriver ut sine behov med tanke på at registeret skal være robust i forhold til nære fremtidige utfordringer. Til sammen kan dette danne grunnlag for en ny brukerkravspesifikasjon for et mer aktuelt register. Et slik grunnarbeid vil enda tydeligere kunne vise graden av avstand mellom eksisterende løsning og nåværende behov. Det vil dessuten synliggjøre mulige motsetninger som må bli gjenstand for prioritering, valg og forhandlinger med næringslivet.
2. En viktig vurdering i forbindelse med ny brukerkravspesifikasjon vil være behovet for 100 pst sammensetning av produkter ved deklarerer. Statskonsult ser en rekke fordeler ved å gå bort fra dette kravet dersom det samtidig kan innføres et mindre strengt sikkerhetsregime. Man vil kunne gå over til standard programvare for databaser med brukervennlige spørre- og statistikkfunksjoner. Dette vil også minske problemer med å skaffe IT-kompetanse til de skreddersydde løsningene til PR. Etter Statskonsults mening vil en harmonisering med den konkrete og pragmatiske tilnærmingen som man har i Danmark og Sverige, både til næringslivets konfidensialitetsbehov og til eksterne brukeres informasjonsbehov, ha betydelige fortrinn som bør telle med i vurderingen.
3. PR er et svært lite miljø både kjemifaglig og IT-faglig, med den sårbarheten som følger av dette. Det vil kunne styrke fagmiljøene hvis PR ble til et større miljø, f eks ved at andre registeroppgaver legges til PR. Registrering av biocider bør således legges til PR. Særlig dersom godkjenning av plantevernmidler legges til SFT²⁹, bør Plantevernregisteret vurderes sammenslått med PR.
4. PR bør legges under Miljøverndepartementet fordi SFT er den største brukeren og fordi det vil samle ansvaret for miljødata mer. Det vil da bli

---

²⁹ Likhet og overlapping i forvaltning av biocider, plantevernmidler og andre kjemikalier er påpekt i andre rapporter som gjelder kjemikalieforvaltningen: *Mange kokker – lite søl?* (juni 1998) og *God kjemi?* (utkast, Statskonsult juni 2000).

---

lettere å endre registeret i en slik retning at det er nyttig for den største brukeren. Hvorvidt PR bør inkorporeres i SFT, avhenger av hvilken fremtidige rolle og oppgaver PR skal ha, jf forslagene 1 – 3.

5. PR og brukerinstitusjonene bør iverksette en kampanje for å heve datakvaliteten på kjemikalierregistrene i Norge. Ett viktig punkt vil være å få flere deklarasjonspliktige firmaer til å deklare til PR. Dette kan f eks skje gjennom informasjonstiltak, målrettede kontroller og konsekvent bruk av de strengeste sanksjonsmidlene man rår over. Dette bør gå hånd i hånd med tiltak for en generell kunnskaps- og bevissthetsheving i bedriftene, der vi har inntrykk av at det bl a er dårlig kvalitet på HMS-databladene (jf resultatene fra myndighetenes kjemikalieaksjon i juni 1999).
6. En offensiv holdning fra myndighetsorganene og PR som nevnt under pkt 5 vil sannsynligvis få mest legitimitet i bransjen dersom den er koblet til forenklinger i deklarasjonen og at bedriftene får noe nyttig tilbake. Deklarantene etterspør løsninger for elektronisk deklarasjon/bruk av e-post. Pga høy grad av retur av skjemaer og uriktige kodeangivelser bør man særlig vurdere løsninger som gir støtte til riktig utfylling. Ett tiltak kan være at deklarasjonene får oppgitt NACE-kode på kundene sine, og på den måten lettere kan oppgi riktig fordeling på bransje/bruksområde. Dette krever at organisasjonsnummer tas mer aktivt i bruk, noe som muligens også kan bidra til å redusere dobbelttelling. En eller annen form for kobling til Enhetsregisteret fra PRs side vil uansett kunne være en fordel når det gjelder oppdatering av adresser mv. Et annet tiltak kan være å utvikle mest mulig sammenheng og likhet mellom bedriftenes stoffkartotek og HMS-datablad på den ene siden og deklarasjonsrutinen på den andre siden. Konkret kan man tenke seg at PR ikke bare sender ut et deklarasjonsnummer, men også returnerer kvalitetsjekkede data til den enkelte bedriften i en form som kan nyttiggjøres i HMS-databladene.
7. Det burde være en kobling av brukerinstitusjonenes (særlig SFTs) ad hoc forespørsler til bedriftene med PRs oppdateringsrutine, slik at eventuelle spesialbehov som man kjenner til på forhånd kan koordineres med den årlige oppdateringsrunden.
8. PR bør tilstrebe en mer jevn arbeidsbelastning og saksbehandlingstid gjennom året ved å spre arbeidet med oppdatering.

Vedlegg 2

BEREGNING AV ÅRSVERKSBRUK HOS DEKLARANTENE

Det er tatt utgangspunkt i de svarene i telefonundersøkelsen som sier noe om tidsbruk til hhv deklarerer og oppdatering, jf 3.2.1 og 3.3.1.

Det er regnet ut gjennomsnittlig tid som firmaet benytter per deklarerer og per oppdatering. Antall besvarelser er ganget med midtpunktet for kategoriene (bortsett fra siste kategori, hvor det er benyttet 1440 minutter (tre dager) og summert. Dette er delt på antall besvarelser. Vi får da at det i gjennomsnitt tar ca 5 timer å fylle ut deklarasjonsskjema, og omtrent samme tid å oppdatere (deklarasjonsskjema gjelder ett produkt, oppdateringsskjema gjelder ett eller flere produkter hos én bedrift).

Ganger vi dette med antall årlige deklarasjoner (1999: 3172) og oppdateringer (1999: 946) får vi antall timer som omregnes til årsverk hos deklaratene (det er lagt til grunn 1776 timer per årsverk). Av nederste linje i tabellen fremgår at årsverksforbruket er fordelt med 9,00 på deklarerer og 2,73 på oppdatering, totalt blir dette 11,73.

Kategori	Midtpunkt	Deklarering		Oppdatering	
		Besvarelser	Produkt	Besvarelser	Produkt
Under 10	5	19	95	26	130
10-30	20	39	780	49	980
31-60	45	22	990	15	675
1-4 timer	90	48	4320	39	3510
4-8 timer	360	5	1800	13	4680
1-2 dager	720	9	6480	13	9360
Over to dager	1440	25	36000	25	36000
		167	50465	180	55335
Minutter			302,185629		307,416667
Timer			5,04		5,12
Deklarasjoner	3172		15 975,55		
Oppdatering	946				4 846,94
Årsverk			9,00		2,73

REFERANSER

Tittel:	Evaluering av Produktregisteret
Forfattere:	Peter Bøgh, Sjur Dahl, Hogne Tellnes og Vemund Riiser
Statskonsults rapportnummer:	
Prosjektnummer:	463
Prosjektnavn:	Evaluering av Produktregisteret
Prosjektleder:	Peter Bøgh
Oppdragsgivere:	Kommunal- og regionaldepartementet
Resymé:	<p>Produktregisteret samler inn kjemikalieinformasjon fra bedriftene og gjør den tilgjengelig for utvalgte statlige brukere. Informasjonen behandles konfidensielt fordi eksakt sammensetning fremgår. Brukerne benytter i liten grad terminalene. Produktregisteret oppleves som serviceinnstilt og som sikkerhetsorientert. Bedriftene har problemer med å finne fram til riktig kode for produkttype og anvendelsesbransje. Berørte departementer bør redefinere Produktregisterets oppgaver og se nærmere på kravet om å deklare eksakt sammensetning. Produktregisteret foreslås lagt under Miljøverndepartementet.</p>
Arbeidsområde:	☐ Omstilling og organisasjonsformer
Emneord:	ASPIK, deklarasjon, kjemikalieprodukter, konfidensialitet, merkeforskriften, nøyaktig sammensetning, Produktregisteret
Dato:	10. august 2000
Sider:	50 + vedlegg
Utgiver:	Statskonsult Direktoratet for forvaltningsutvikling Postboks 8115 Dep 0032 OSLO